

Kirkonkylän asemakaavan muutos ja laajennus

KAAVASELOSTUS

Tuusniemen kunta

11.6.2026

P50388

Sisällys

1	Perus ja tunnistetiedot	1
2	Kaava-alueen sijainti	2
3	Lähtökohdat.....	4
4	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	37
5	Asemakaavan kuvaus.....	41
6	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	59

Liitteet:

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. Vastineraportti kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen

1 Perus ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaava koskee tilaa 857-417-4-79.

Asemakaavan muutos koskee Tuusniemen kirkonkylän korttelia 5(osa), 7, 19, 22(osa), 39(osa), 46(osa), 66, 68(osa), 102, 103(osa) sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, puisto, katu-, yleinen pysäköinti-, maa- ja metsätalousalueita.

Asemakaavan muutoksella muodostuvat korttelit 5(osa), 7, 19, 22(osa), 39(osa), 46(osa), 66, 68(osa), 102 sekä uimaranta-, lähivirkistys-, leikkipusto, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten, maa- ja metsätalousalueet.

KÄSITTELYVAIHEET:

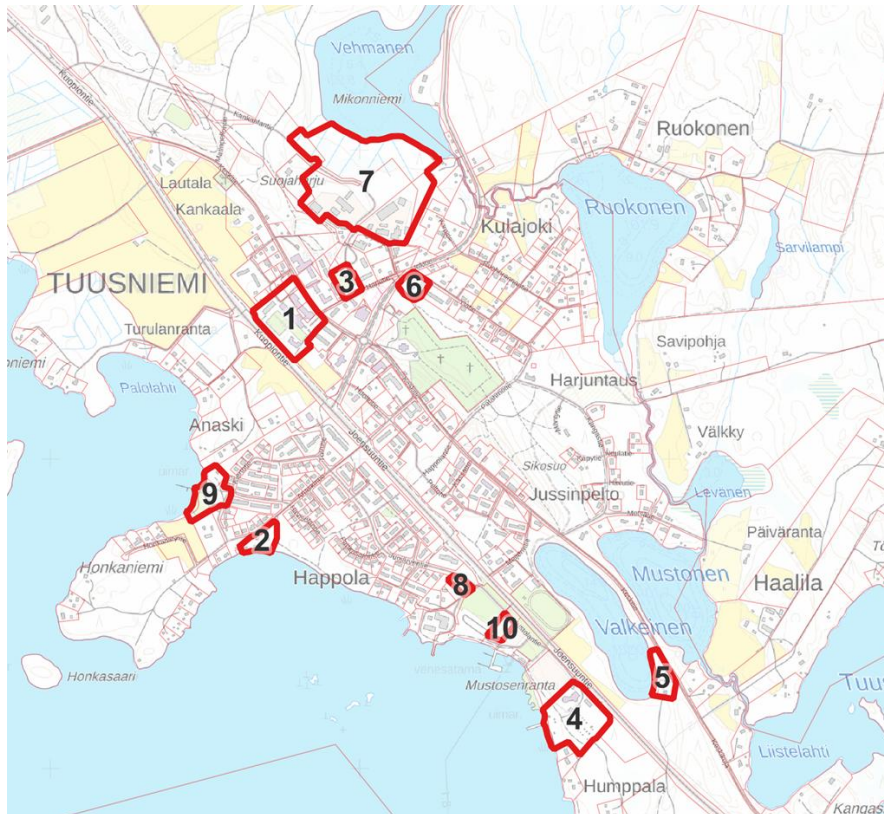
Nähtävillä	2.1.2025.– 31.1.2025 luonnos
	pp.kk. -pp.kk. 2026 ehdotus

Khall

Kvalt

2 Kaava-alueen sijainti

Kaava-alueet sijaitsevat Tuusniemen kirkonkylän alueella. Suunnittelualueiden sijainnit ja rajaukset ilmenevät kuvasta 1.

Kuva 1. Suunnittelualueiden sijainnit ja rajaukset. Alueiden (1–10) kaavamuutosten sisältö on eritelty luvussa 2.1.

2.1 Kaavan nimi ja tarkoitus

Kaavan tarkoitus on ajantasaistaa asemakaavaa sekä mahdollista muutamien hankkeiden toteuttamisen asemakaava-alueella.

Kaavamuutokset ja laajennus koskevat seuraavia alueita:

1. Päivitetään koulun ja piha-alueen kaavaratkaisu korttelissa 22/YO
  - Asemakaavalla selvitetään vanhan alakoulun purkamista sekä rakennuspaikan kaavamääräyksen muuttamista väljemmäksi.
2. Korttelin 66 laajennus VL-alueelle

11.6.2026

KM

- Huomioidaan olemassa oleva kiinteistöjako ja omistusoikeudet. Tavoitteena laajentaa rakennuspaikka omistusoikeuden mukaisesti.
3. Osoitetaan AO- ja VK-alue kortteliin 5.
    - Päivitetään kaavaa vastaamaan nykyistä maankäyttöä ja kiinteistörajoja.
  4. Poistetaan kevyenliikenteenväylä korttelissa 46
    - Tutkitaan kevyenliikenteen väylän poistamista Hojo-Hojon ranta-alueelta.
    - Tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa polttonesteen jakeluasema alueelle veneilijöitä varten. Tällä hetkellä kunnassa ei ole satamaa, jonka yhteydessä olisi mahdollisuus tankata vene. Hojo-Hojon viereisellä kiinteistöllä on toiminut noin vuoteen 2010 asti polttonesteen jakeluasema ja Hojo-Hojon rannassa on myös aikoinaan ollut polttonesteen jakeluasema veneilijöille.
  5. Korttelin 102 vedenottamon alueen laajennus
    - Tutkitaan vedenottamon rakennuspaikan laajentamista laadittujen toteutussuunnitelmien mukaisesti.
  6. Käyttötarkoituksen muutos kortteliin 19.
    - Päivitetään kaavamääräys olevan tilanteen mukaiseksi.
  7. Teollisuusalueen laajentaminen
    - Laajennetaan teollisuusaluetta kunnan lunastamalle alueelle.
  8. Käyttötarkoituksen muutos korttelissa 68.
    - Tutkitaan käyttötarkoituksen muutosta tontilla nro 5, tavoitteena muuttaa entinen Jehovan todistajien valtakunnansali asuin- ja majoitusrakennukseksi.
  9. Mahdollistetaan saunarakennuksen sijoittaminen uimarannalle.
    - Tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa saunarakennus uimarannalle
  10. Polttonesteen jakelun mahdollistaminen tontilla.
    - Muutetaan voimassa olevaa asemakaavaa TY/KL-korttelissa polttonesteen jakelun mahdollistamiseksi. Tuusniemen kunnassa ei ole tällä hetkellä toiminnassa olevaa polttonesteen jakeluasemaa ja kunnan tavoitteena on mahdollistaa polttonesteen jakeluaseman perustaminen kunnan alueelle. Valtatien 9 varrelle sijoitettava polttonesteen jakeluasema palvelisi myös ohikulkevaa liikennettä.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavoitettava alue on noin 21,62 hehtaarin suuruinen.

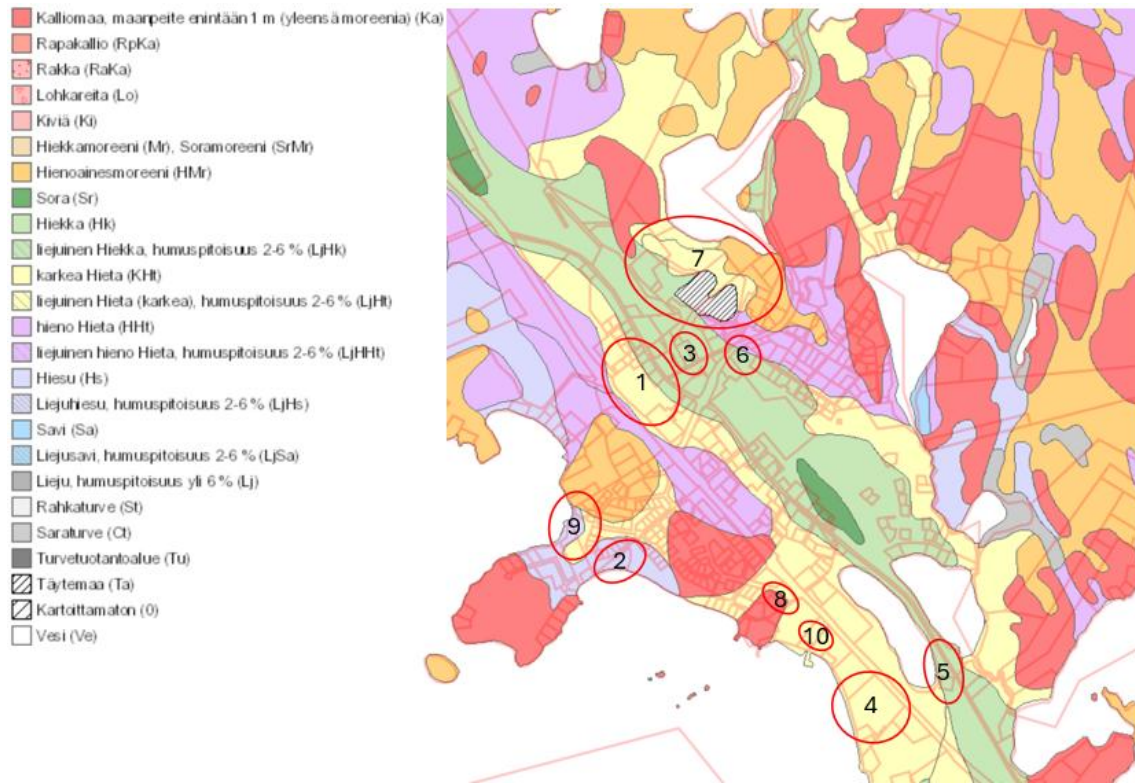
3.1.2 Maanomistus

Maanomistus alueella on hajanainen. Omistajia ovat kunta, yritykset sekä yksityiset maanomistajat.

3.1.3 Maaperä

Kaava-alueet sijoittuvat osittain Tuusniemen kirkonkylän läpi kulkevalle harjujaksolle.

Maaperä kaava-alueilla vaihtelee ollen pääosin hiekkaa, karkeaa hietaa, hiesua ja kalliota. Osa-alueen 7 rakentamattomalla alueella pohjamaalaji on karkeaa hietaa ja pintamaa on saraturvetta. Osa-alueen 7 pohjoisosassa, Vehmasen rannassa pohja- ja pintamaalaji on karkeaa hietaa. Lisäksi alueella on täytemaa-alue.

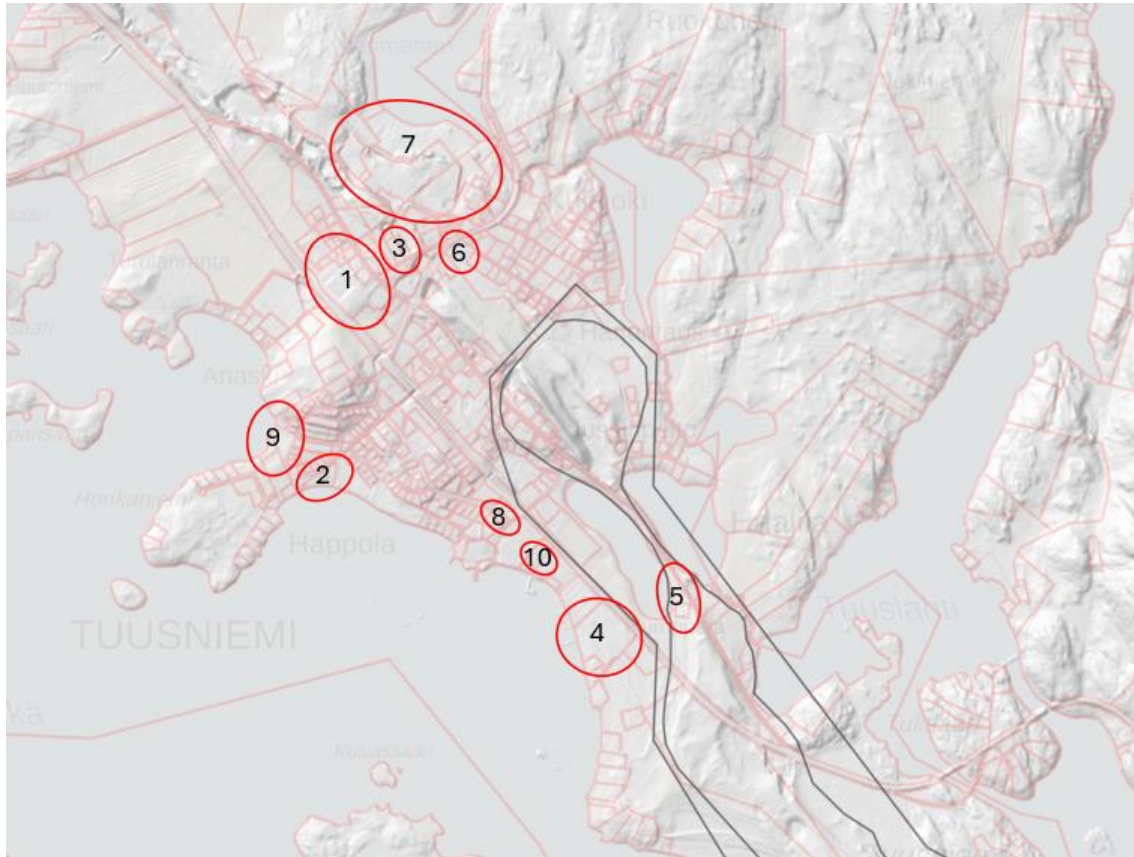
Kuva 2. Ote maaperäkartasta kaava-alueilla ja niiden ympäristössä. Kaava-alueiden sijainti osoitettu likimääräisesti punaisiin soikioin. Maaperäkartta Geologian tutkimuskeskus, kiinteistörajat Maanmittauslaitos.

3.1.4 Vesistöt

Suunnittelualueet kuuluvat Vuoksen vesistön Juojärven reittiin. Osa-alueilta 1, 2, 3, 4, 8, 9 ja 10 vedet laskevat suoraan Juojärveen, osa-alueilta 5, 6 ja 7 vedet laskevat Hietajärven laskujoen ja sen varrella olevien pienten järvien kautta Juojärveen.

3.1.5 Pohjavesi

Kaava-alueista vain yksi, osa-alue nro 5, sijoittuu vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle (Tuusniemi 1). Kaava-alueiden välissä ja osa-alueilla 3 ja 6 jatkuu sama harjujakso, jolle vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue sijoittuu. Osa-alueella 7 on luontoselvityksen perusteella havaittavissa lähteisyyttä. Kaavamuutosalueiden luoteispuolella harjujakson pohjoisosa on aiemmin luokiteltu vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi.

Kuva 3. Kartta pohjavesialueiden sijainnista kaava-alueiden läheisyydessä. Ulompi raja-osa osoittaa pohjavesialueen rajan, sisempi pohjaveden muodostumisalueen rajan. Kaava-alueiden likimääräinen sijainti on osoitettu punaisilla soikioilla, pohjavesialueen raja-osa mustalla viivalla. (pohjakartta ja rinnevarjoste © MML 2026, pohjavesialueet © Syke 2026).

3.1.6 Luonnonympäristö

Suunnittelualue on lähes kokonaisuudessaan jo rakennettua aluetta lukuun ottamatta Kankaalan teollisuusalueen pohjoispuolella olevaa asemakaavan laajenemisaluetta (alue 7), joka on kokonaisuudessaan muutama vuosi sitten hakattua aukkoa (kuva 1).

Kuva 4. Hakkuualueetta kaava-alueella 7.

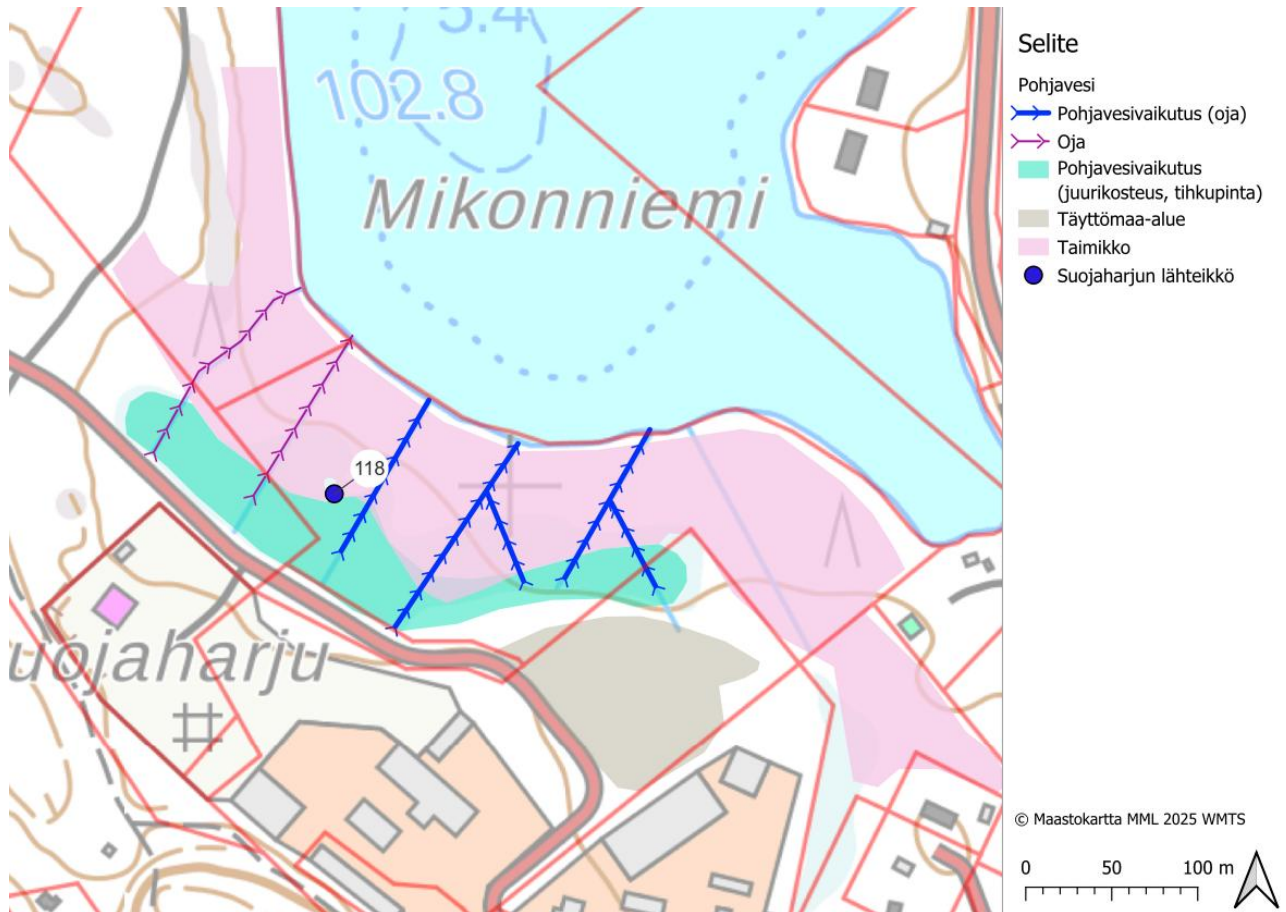
Alueen luonnonarvot on selvitetty Tuusniemen kirkonkylän yleiskaavan laadinnan yhteydessä. Kirkonkylän osayleiskaavan muutoksen (hyväksytty 25.3.2019 § 12) yhteydessä silloiselta kaava-alueelta kartoitettiin liito-orava, kasvillisuus ja luontotyytit 30.5.2018. Kartoituksen tulokset on esitetty Kirkonkylän osayleiskaavan muutoksen kaavaselostuksessa eikä erillistä luontoselvitysraporttia laadittu. Kartoituksesta vastasi FM, biologi Jari Kärkkäinen FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n (nyk. FCG Rakennettu ympäristö Oy) Kuopion toimistosta. Asemakaavan muutos- ja laajennusalueelle sijoittuu vuoden 2018 kartoituksessa todettu paikallisesti arvokas luontokohde, kaksiosainen Vehmasen korpi.

Vuoden 2018 kartoituksen jälkeen metsä luontokohteen ympäriltä on hakattu. Luontokohteen tilanne arvioitiin uudelleen maastokäynnillä 4.6.2025 (FCG Rakennettu ympäristö Oy, Jari Kärkkäinen) ja Lähdeselvityksen yhteydessä (FCG Rakennettu ympäristö Oy, 2026). Maastokäynnin 4.6.2025 tuloksista ei laadittu erillistä raporttia, vaan tulokset kirjattiin osaksi kaavaselostusta. Maastokäynnillä 4.6.2025 kohteen lähteisyys oli havaittavissa erityisesti alueella, jolla ei ollut tehty hakkuita. Kohde nimettiin Suojaharjun lähteiköksi.

Suojaharjun lähteikkö on ollut luonnontilassa nykyistä laajempi ja alueella on todennäköisesti ollut useita allaslähteitä ja siihen liittyviä hetepintoja sekä noroja. Etenkin Suojaharjun ja Vehmaisien välisen alueen ojittaminen peltoviljelyn ja metsätalouden yhteydessä, Kankaalantien rakentaminen, ympäristön muu maantäyttö sekä muu rakentaminen pohjaveden muodostumisalueella ovat vaikuttaneet alueen lähdeluonteeseen. Viljelyn päätyttyä Suojaharjun lähteikkö on alkanut ennallistua hetepintaiseksi lähteeksi, mutta ympäristön maankäyttö vaikuttaa lähteen luonnontilaisuuteen.

Suojaharjun lähteen pienilmasto on muuttunut ympäristön hakkuiden vuoksi. Ojittaminen on aiheuttanut lähdepurkautumisen hajaantumista ja kaivetut ojat ovat laskeneet hetepinnoilla vedenpintaa, mikä on hävittänyt hetepintoja alueella. Lisäksi ojassa virtaavan pinta-veden läpivirtaus on heikentänyt merkittävästi jäljelle jääneen lähteikön vedenlaatua ja nostanut lähdeveden lämpötilaa.

Lisäksi lähdeselvityksessä on arvioitu vaarantaako Kirkonkylän asemakaavan muutoksen ja laajennuksen toteuttaminen lähteiden ja norojen suojelutavoitteita Pohjois-Savo ja Tuusniemen alueella. Arviota varten Tuusniemen alueelta inventoitiin 30 lähdettä keskittyen topografialtaan Suojaharjun lähteikköä vastaaviin kohteisiin. Kartoitelluista kolmestakymmenestä lähteistä luonnontilaisia tai lähes luonnontilaisia on 13 kohdetta (43,3 %). Luonnontilan menettäneitä tai ei luonnontilaisia lähteitä on 11 kappaletta (36,7 %) ja viisi (5) lähdettä on kuivana tai niitä ei juuri havaittu maastossa. Yhtä (1) kohdetta ei löydetty. Lähteiden luonnontilan heikkenemiseen pääsyy Tuusniemellä on kaivonrakentaminen ja metsätalous.

Kuva 5. Pinta- ja pohjavedet Suojaharjun lähteikön ympäristössä.

Kartoitetuista lähteistä Lintumäen lähteet ovat edustavimmat ja luonnontilaisimmat. Lintumäen lähteiden ympäristö on luonnontilasta puustoista suota, ja ne muodostavat yhdessä

11.6.2026

KM

yhden Pohjois-Savon merkittävimmistä lähdekokonaisuuksista. Lintumäen lähteikköalueen lähteet eroavat Suojaharjun lähteiköstä myös rakenteen perusteella. Ne ovat allikkolähteitä.

Kirkonkylän Kirkonkylän asemakaavan muutoksen ja laajennuksen toteuttamisesta seuraa, että Suojaharjun lähteikön vesitalous muuttuu niin, että kohteen luontoarvot heikkenevät merkittävästi. Suojaharjun lähteikön menetys ei kuitenkaan vaaranna norojen ja lähteiden suojelutavoitteita Pohjois-Savon ja Tuusniemen alueella. Poikkeaminen vähentää luonnon monimuotoisuutta Suojaharjun alueella, mutta väheneminen ei kokonaisuudessaan vaaranna lähteiden luonnontilaa alueellisesti tai seudullisesti. Tuusniemen alueella on tiedossa 146 lähdetä tai lähteikköä ja tihkupintaa, joista arvion mukaan on ainakin noin 55–60 luonnontilaisia tai luonnontilankaltaista kohdetta. Lähteiden yleisyys Tuusniemen alueella mahdollistaa poikkeamisen myöntämisen. Myös norojen suojeluun ei kohteen menetyksellä on merkittävää vaikutusta. Luonnontilaisten norolähteiden määrä Tuusniemen alueella on todennäköisesti noin 40–50 kappaletta. Lähdenorojen lisäksi on myös muita noroja.

3.1.7 Rakennettu ympäristö

Alue 1: Korttelin 22 alueella on kirjasto, koulurakennukset, leikkipaikka, urheilukenttä, pelikenttä.

Kuva 6. Vanha kansakoulu.

Kuva 7. Koulukeskuksen rakennuksia ja kaukalo.

Kuva 8. Koulukeskuksen rakennuskantaa (Kirjasto).

Alue 2: Korttelissa 66 on omakotitalo talousrakennuksineen.

Kuva 9. Ranta-alueen puustoa ja ulkoilureitti.

Kuva 10. Rannan omakotitalo.

Alue 3: Korttelissa 5 on omakotitalo, leikkikenttä sekä pysäköintialue.

Kuva 11. Alueen omakotitalo ja leikkikenttä.

Kuva 12. Alueen autopaikat.

Alue 4: Korttelissa 46 on tanssilava palveluineen ja pienine majoitusrakennuksineen.

Kuva 13. Hojo-Hojon alueen ranta-alueetta.

Kuva 14. Hojo-Hojon alueen rakennuskantaa.

Alue 5: Alueella on kunnan vedenkäsittelylaitos.

Kuva 15. Alueen rakennuskantaa.

Alue 6: Alueella on kunnan varikko, toimintakeskus ja Jättekukon lajitteluasema.

Kuva 16. Korttelin 19 rakennuskantaa. Kuvälähde: Google Street View, 2025.

Alue 7: Alueella on olemassa olevia teollisuusrakennuksia.

Kuva 17. Alueen 7 olevaa rakennuskantaa.

Alue 8: Alueella sijaitsee Jehovan todistajien valtakunnansali.

Kuva 18. Alueella sijaitseva Jehovan todistajien valtakunnansali. Kuvalähde: Google Street View, 2025.

Alue 9: Anaskin uimarannalla on pukuhuone, vessa ja laituri sekä kaksi lentopallokenttää. Uimarannan yhteydessä on tyhjillään oleva entinen asuinrakennus.

Kuva 19. Anaskin uimarannalla wc-rakennus on pysäköintialueen reunalla. Kuvalähde: Google Street View, 2025.

Alue 10: Alue on tällä hetkellä rakentamaton.

Kuva 20. Alueella on hiekkakenttä ja puustoa. Aiemmin paikalla sijainnut autokorjaamora-kennus on purettu 2012. Taustalla rannassa on Tuusniemen satama. Kuvalähde: Google Street View, 2025.

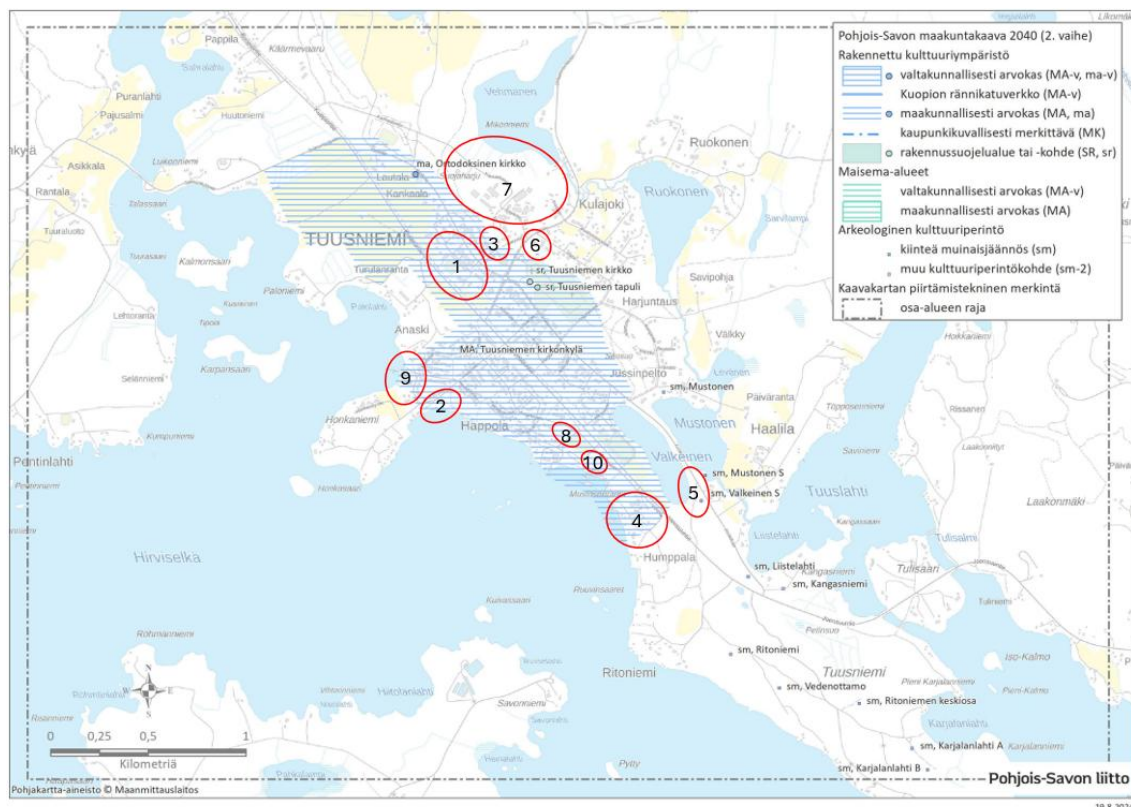
3.1.8 Kulttuuriympäristö

Tuusniemen kirkonkylä on maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Alueen arvokkaita rakennuksia ovat: Kirkko, Tapuli, Pitäjänmakasiini, Happola, Hietikko, Osuusliike Uurtajan konttorirakennus, entinen apteekin talo, Ortodoksinen rukoushuone, Kankaala ja Lautala. Modernia kulttuuriympäristöä edustaa taajaman punatiilialue kunnantalolta terveyskeskukselle.

Osa-alueet 1, 2, 4, 8, 9 ja 10 sijoittuvat kokonaan maakunnalliselle arvoalueelle, osa-alue 3 sijoittuu arvoalueen reunalle. Arvoalueen kuvauksessa mainittuja arvokkaita rakennuksia ei sijoitu kaava-alueille. Osa-alueella 1 sijaitsevat uudemmat koulu- ja kirjastorakennus ovat osa keskustan punatiilistä rakennuskantaa.

Osa-alueelle 1 sijoittuu kirkonkylän yleiskaavassa (11.10.2006) suojeltavaksi osoitettu entinen kansakoulu. Se on 1935 valmistunut 2-kerroksien kivrunkoinen koulu. Luettelointiperusteeksi rakennusinventoinnissa on merkitty: ”Osa Tuusniemen koululaitoksen historiaa.”

Voimassa olevissa asemakaavoissa ei ole osoitettu suojeltuja rakennuksia kaava-alueilta.

Kuva 21. Asemakaava-alueet ja Tuusniemen kirkonkylän maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön rajaus.

3.1.8.1 Tuusniemen vanhan kansakoulun rakennushistoriallinen selvitys

Kaavoituksen tueksi laadittiin Tuusniemen vanhan kansakoulun rakennushistoriallinen selvitys (8.9.2025, FCG Rakennettu ympäristö Oy).

Nykyisin vaille käyttöä jäänyt ja tyhjiillään oleva rakennus seisoo hyvässä ryhdissä, mutta julkisivujen rappaus on irtoillut laajalti eri puolilta rakennusta ja julkisivun tiili- ja betonirakenteissa on halkeamia sekä rapautumia. Rakennus on jouduttu kunnan toimesta aitaamaan, sillä julkisivusta irtoilee palasia, mikä aiheuttaa turvallisuusriskin pihan käyttäjille. Koulu poistettiin käytöstä vuonna 2015, koska remonttitoimenpiteistä huolimatta rakennuksessa oli todettu vakavia sisäilmaongelmia. Sen jälkeen rakennus on ollut tyhjiillään ja kylmillään.

Arvolause:

Tuusniemen vanhalla kansakoululla on historiallista sekä rakennushistoriallista arvoa.

Kansakoulurakennus on toiminut opetuskäytössä lähes katkeamattomasti vuosina 1935–2015, edustaen mm. oppivelvollisuuslain jälkeistä kansakoululaitoksen nousukautta. Rakennus on ollut pitkäaikainen ja merkittävä osa koko Tuusniemen kirkonkylän paikallisyhteisön arkea.

Kansakoulurakennus on Pohjois-Suomen merkittävimpiin lukeutuvan arkkitehdin Eino Pitkäsen varhaisempaa tuotantoa ja edustaa 1920-luvun klassismia. Rakennuksen ulkokuori ja hahmo on säilynyt kohtalaisen hyvin alkuperäisenä.

Maisemallisesti rakennuksen merkitys on vähäinen, mutta se toimii visuaalisena maamerkinä Kuopiontieltä saavuttaessa ja kertoo kylän historiallisesta kehityksestä.

3.1.8.2 Selvitys Pohjois-Savon 1930-luvun klassististen koulurakennusten säilymisestä

Selvitys Pohjois-Savon 1930-luvun klassististen koulurakennusten säilymisestä, Pohjois-Savon liitto, A. Isola 25.9.2023.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 (2. vaihe) yhteydessä tehtiin selvitys maakunnassa säilyneistä 1930-luvun klassistista koulurakennuksista. Tuusniemen vanha kansakoulu on yksi selvityksessä mukana olleista rakennuksista. Selvityksessä on esitelty muita alueella olevia klassistisia koulurakennuksia kahdeksan (8) kappaletta. Lisäksi selvityksessä on tuotu esille, että vastaavia, paikallisesti arvokkaiksi katsottuja koulurakennuksia voi olla muitakin.

3.1.8.3 Tuusniemen Alakoulu, kuntotutkimusraportti

Tuusniemen Alakoulu, kuntotutkimusraportti 15.9.2017, Kärki Sisäilmatalo

11.6.2026

KM

Kuntotutkimuksessa arvioitiin rakennuksen rakennusteknistä kuntoa ja sisäilman laatua heikentäviä tekijöitä. Tutkimuksessa todettiin alapohjassa, ulkoseinä rakenteissa ja yläpohjassa kosteus- ja mikrobivaurioita sekä rakenteiden epätiivyyksiä, joiden vuoksi epäpuhtauksia voi kulkeutua sisäilmaan. Lisäksi rakennuksessa havaittiin vesivuotoihin ja kosteustekniseen toimivuuteen liittyviä puutteita. Tutkimuksen perusteella rakennuksen korjaus edellyttää erillistä korjaussuunnittelua ja laajoja korjaustoimenpiteitä.

3.1.8.4 Kirkonkylän alakoulu, korjattavuusarvio

Kirkonkylän alakoulu, korjattavuusarvio 7.12.2015, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.

Kirkonkylän alakoulu on vuonna 1935 valmistunut kivirakenteinen koulurakennus, jossa on tehdyistä tutkimuksista ja korjauksista huolimatta esiintynyt sisäilmahaittoja. Rakennus on ollut tyhjillään kesäkuusta 2015 lähtien.

Korjattavuusarvio perustuu vuosina 2005–2015 laadittuihin selvityksiin sekä kohteessa 10.11.2015 tehtyihin havaintoihin. Arviossa tarkasteltiin rakennuksen sisäilmaongelmiin liittyviä vähimmäiskorjauksia, joilla rakennus voitaisiin saattaa takaisin käyttökuntoon. Tarkastelu ei sisältänyt LVIAS-järjestelmiä, joten niistä aiheutuvat kustannukset eivät sisälly esitettyyn kustannusarvioon.

Arvion mukaan rakennuksen korjaaminen edellyttää laajoja toimenpiteitä, jotka kohdistuvat muun muassa alapohja- ja kellarirakenteisiin, julkisivuihin, kosteustekniseen toimivuuteen sekä sisäpintoihin. Osa toimenpiteistä vaikuttaisi myös rakennuksen ulkoasuun ja arkkitehtuuriin.

Vuonna 2015 laaditussa arviossa rakennuksen korjauskustannuksiksi arvioitiin noin 600 000 euroa (alv 0 %). Arvio ei sisällä LVIAS-töitä eikä kaikkia rakennuksen ulkoasuun vaikuttavia mahdollisia toimenpiteitä.

3.1.9 Arkeologinen kulttuuriperintö

Osa-alueella 5 sijaitsee kiinteä muinaisjäänös Valkeinen S (1000004184). Se on kivikautinen, neoliittinen asuinpaikka. Paikalla on laaja ja mahdollisesti pitkäaikainen asuinpaikka, joka on suurimmaksi osaksi koskematon. Paikalle tehdyistä koekuopista on löytynyt savias-tianpaloja, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Lisäksi löytöjä on poimittu alueen ylemmällä tasolla olevasta tuulenskaadosta ja äetyslaikuista.

3.1.10 Työllisyys, huoltosuhde ja elinvoima Tuusniemellä

Tuusniemen elinkeinorakenne perustuu pieniin yrityksiin, ja yritystoiminnassa korostuvat metsätalous, puunkorjuu ja puunjalostus. Marraskuussa 2025 kunnassa oli 152 yritysten toimipaikkaa, joista valtaosa oli alle viiden henkilön toimipaikkoja. Suurimpia teollisuuden alan työllistäjiä on Paakkilan Konepaja Oy.

Kunnan työllisyysaste on verrokkialueita matalampi ja työttömyysaste keskimääräistä korkeampi. Myös taloudellinen huoltosuhde on heikko, mikä kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien suurta määrää suhteessa työllisiin. Erityisesti eläkeläisten suuri osuus heikentää huoltosuhdetta.

3.2 Tuusniemen kunnan verotulot

Kuntien tulot muodostuvat pääosin verotuloista, valtionosuuksista ja toimintatuloista. Verotuloista merkittävimpiä ovat kunnallisvero, osuus yhteisöveron tuotosta sekä kiinteistövero. Hyvinvointialuiden toiminnan käynnistyttyä vuonna 2023 kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi. Tuusniemellä tämä tarkoitti sitä, että kunta jäi valtion osuuksissa miinuksen puolelle.

Tuusniemellä kunnallisveroprosentti on 9,9, mikä on jo nykyisin keskimääräistä korkeampi. Tarkasteltaessa yhteisöveron tuottoa asukasta kohden, Tuusniemen kunnan osuus on ollut pääsääntöisesti hieman alle maan keskiarvon.

3.2.1 Tekninen huolto

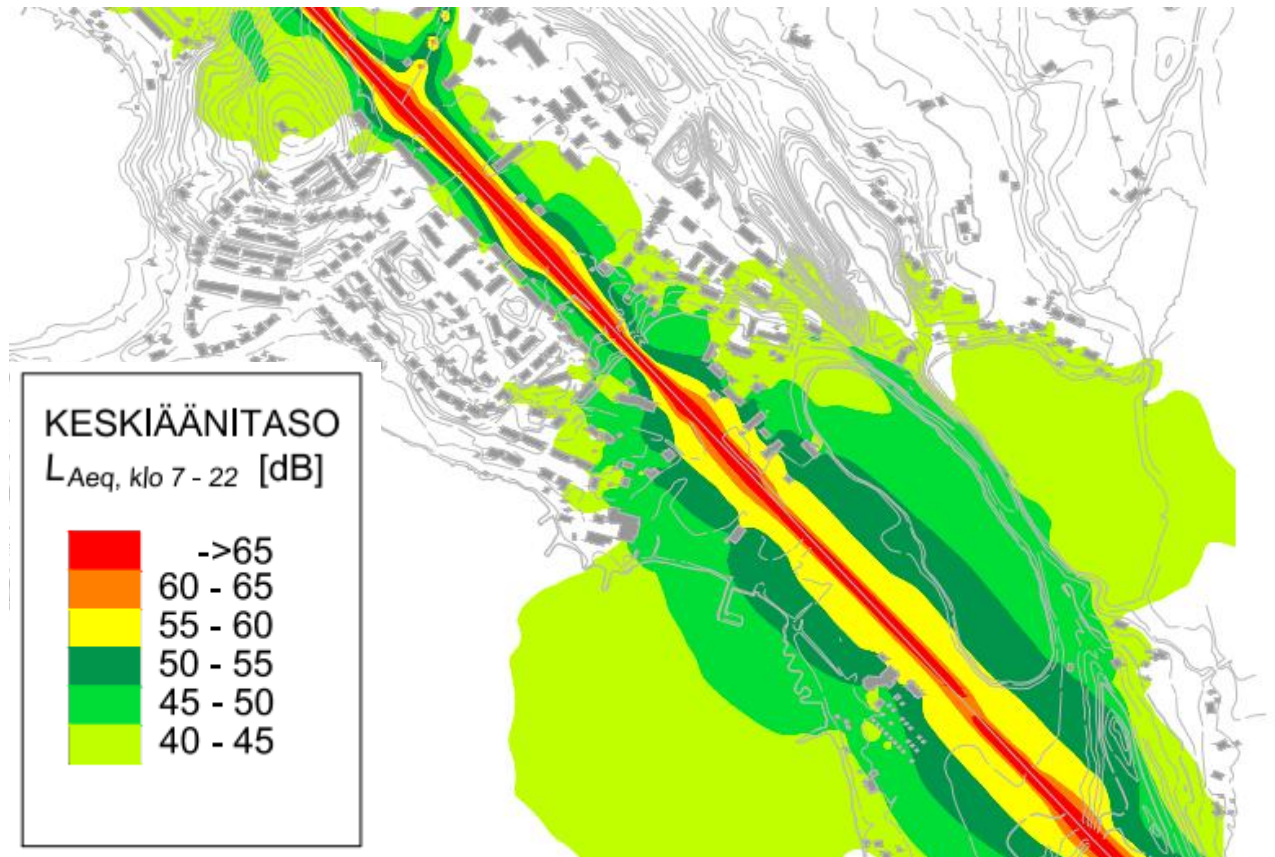
Alueen katu-, viemäri- ja sähköverkosto on rakennettu. Suunnittelualueet ovat kunnallistekniikan piirissä.

3.2.2 Ympäristöhäiriöt

Kaava-alueelle melua aiheuttaa Valtatie 9. Alueella on myös pilaantuneita maita. Muuta erityistä ympäristöhäiriötä alueella ei ole.

3.2.2.1 Melu

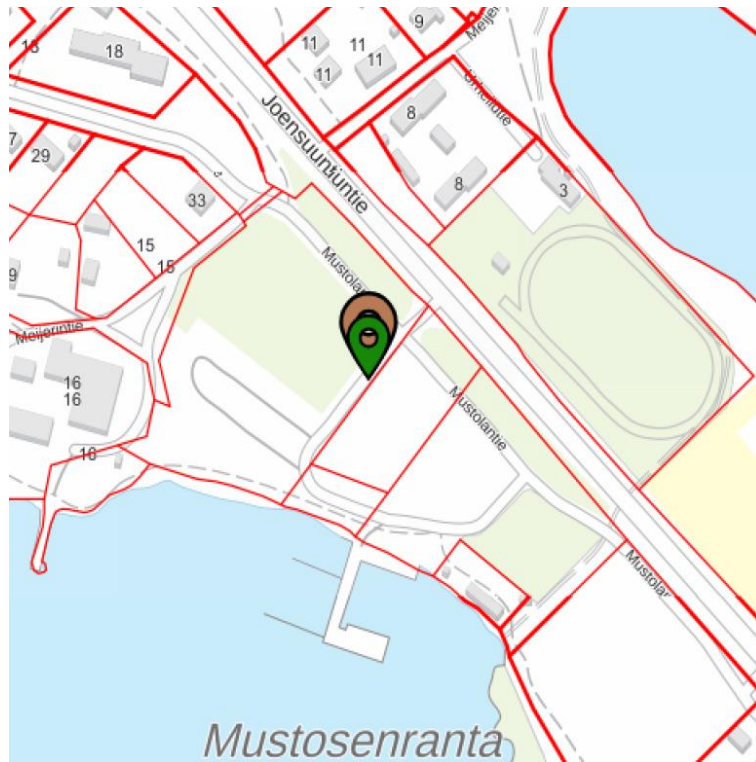
Valtatien 9 liikenteestä aiheutuu melua. Tuusniemen liikenteen meluselvitys on laadittu 2012. Oheisesta kuvasta ilmenee päiväjana äänitasot liikenteen ennustetilanteessa 2030.

Kuva 22. Liikenteen keskiäänitasot päivällä (Ennuste tilanne 2030)

3.2.2.2 Pilaantuneet maat

Osa-alueella 10 on MATTI-tietokantaan (Maaperän tilan tietojärjestelmä) merkitty pilaantuneen maan kohde 100322728, Ruposen halli. Kohderaportin 16.3.2026 mukaan kyseessä on toimiva kohde, jossa maaperän pilaantumista on voinut aiheuttaa moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus. Kohderaportin mukaan kohde on tutkittu 13.11.1998, puhdistettu 1.1.1999, puhdistuspäätös on päivätty 23.4.1999 ja loppuraportti 2.11.2000. Kohteen kunnostus on toteutettu vuonna 1999 ohjearvojen mukaiselle tasolle.

Kuva 23. Pilaantuneen maan kohde Ruposen halli MATTI-tietokannassa. <https://www.wp2.ymparisto.fi/karpalo/>

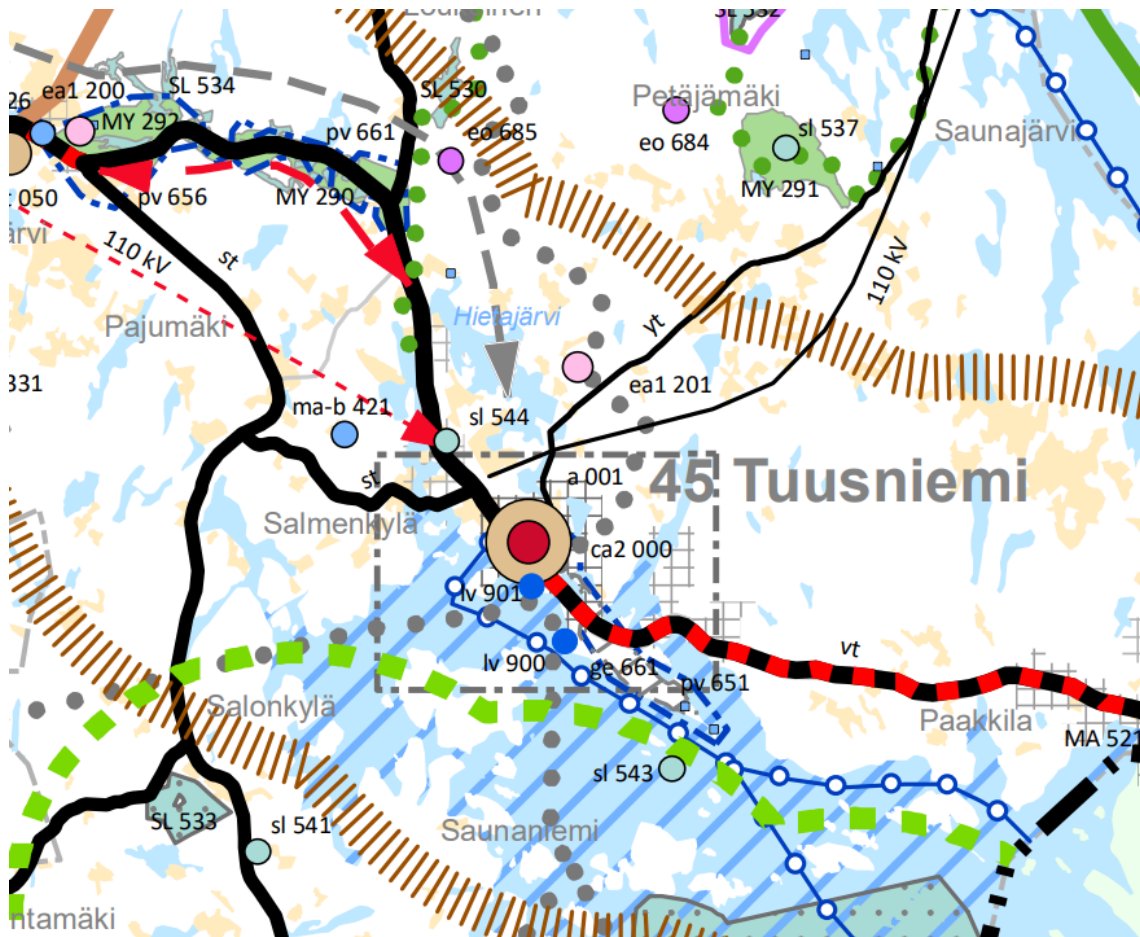
Pohjois-Savon ympäristökeskuksen tekemän päätöksen 23.4.1999 (0698 Y 0013-18) mukaan kohde on ollut tarkoitus kunnostaa osana vanhojen jakeluasemakiinteistöjen maaperän kunnostusohjelmaa (Soili-projekti). Alueella oli harjoitettu polttonesteiden jakelua ja korjaamotoimintaa, minkä seurauksena maaperässä ja pohjavedessä todettiin tutkimuksissa öljyhiilivetyjä. Tutkimusten perusteella pilaantuminen oli pääosin peräisin polttonesteiden jakelutoiminnasta, mutta osin myös korjaamotoiminnasta. Pohjois-Savon ympäristökeskuksen tekemän päätöksen 23.4.1999 (0698 Y 0013-18) mukaan alueen kunnostukseksi esitettiin maassa olevien rakenteiden poistoa ja massanvaihtoa. Päätöksessä annetaan ohjeet, kuinka kunnostus ja massanvaihdot tulee tehdä perusteluineen.

3.3 Suunnittelutilanne

3.3.1 Maakuntakaava

Alueilla on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaihe (2019) päivityksin sekä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe (2025).

Pohjois-Savon maakuntakaavojen yhdistelmässä (kuva 24) Tuusniemen keskusta on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (a 001) ja keskustatoimintojen alakeskukseksi (ca2 000). Keskustan kaakkoispuolelle on osoitettu pohjavesialue (pv 651) ja harjualue (ge 661). Keskustan läpi on osoitettu valtatie, joka on keskustan kaakkoispuolella osoitettu merkittävästi arannettavan tieyhteytenä. Lisäksi keskustan alueella on maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Tuusniemen kirkonkylä.

Kuva 24. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta.

Osa kaava-alueista sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön Tuusniemen kirkonkylä (MA). Maakuntakaavan paikkatietoaineistoissa maakunnallisen arvoalueen (MA 45.520 Tuusniemen kirkonkylä) kuvaus kuuluu seuraavasti:

”R, M; Kirkko, Tapuli, Pitäjänmakasiini, Happola, Hietikko, Osuusliike Uurtajan konttorirakennus, entinen apteekin talo, Ortodoksinen rukoushuone, Kankaala ja Lautala. Moderni kulttuuriympäristö, M: taajaman punatiilialue kunnantalolta terveyskeskukselle.”

KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA MAAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE TAI KOHDE (2)

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet (MA, ma) sekä perinteisen maatalouden ja karjanhoidon muovaamat perinnebiotoopit (ma-b). Merkintä nostaa esille maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön, jonka suojele- tai säilymisedellytykset ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.

Suunnittelumääräys MA- ja ma-merkinnöille:

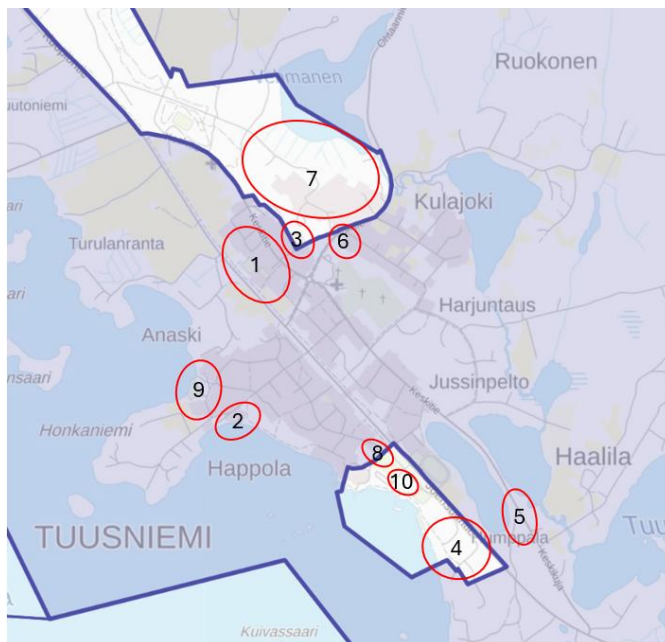
Alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta vanhentuneiden asema- ja yleiskaavojen päivittämiseen. Rakennusten säilyttävään korjaamiseen tulee pyrkiä myös päästövaikutusten vuoksi.

Suunnittelumääräys ma-b-merkinnöille:

Alueen tai kohteen suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä

3.3.2 Voimassa olevat yleiskaavat

Kaava-alueilla 1, 2, 5, 6, 8 ja 9 on voimassa Tuusniemen kirkonkylän osayleiskaava (hyv. 11.10.2006 § 29). Kaava-alueilla 3, 4, 7 ja 10 on voimassa kirkonkylän osayleiskaavan muutokset (hyv. 25.3.2019 § 12). Osa-alueiden 1 ja 7 osalta on vireillä yleiskaavan muutos samaan aikaan asemakaavan muutosten ja laajennuksen kanssa.

Kuva 25. Kartalle on korostettu violetilla Tuusniemen kirkonkylän osayleiskaava (hyv. 11.10.2006 § 29) alueet. Muualla keskustassa (sinisellä rajatut alueet ilman korostusväriä) on voimassa kirkonkylän osayleiskaavan muutokset (hyv. 25.3.2019 § 12).

Alue 1:

Alueelle 1 on osoitettu yleiskaavassa julkisten palveluiden ja hallinnon alue PY, melualue, kevyen liikenteen reitti ja rakennussuojelukohde, sr/7 (vanha kansakoulu).

Kuva 26. Ote yleiskaavayhdistelmästä koulukeskuksen alueelta.

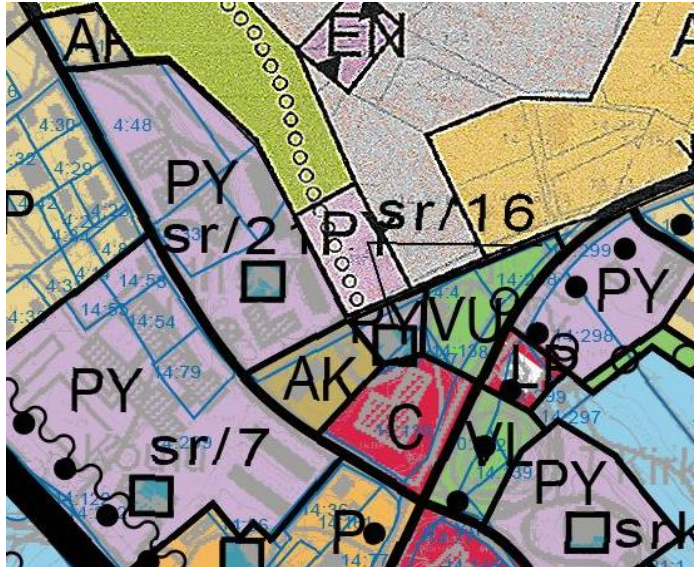
Alue 2: Alue 2 on osoitettu yleiskaavassa asuinpienalojen (AP) ja lähivirkistysalueeksi (VL).

Kuva 27. Ote yleiskaavayhdistelmästä, kortteli 66.

Alue 3

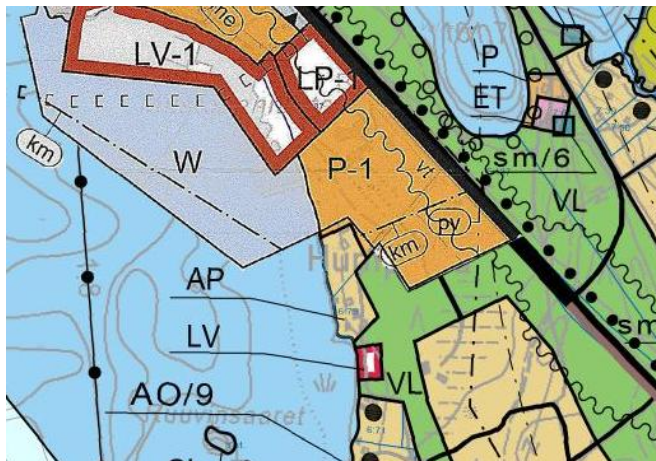
Alueelle 3 on osoitettu yleiskaavassa julkisten palveluiden ja hallinnon alue PY ja ohjeellinen ulkoilureitti.

Kuva 28. Ote yleiskaavayhdistelmästä, kortteli 66.

Alue 4

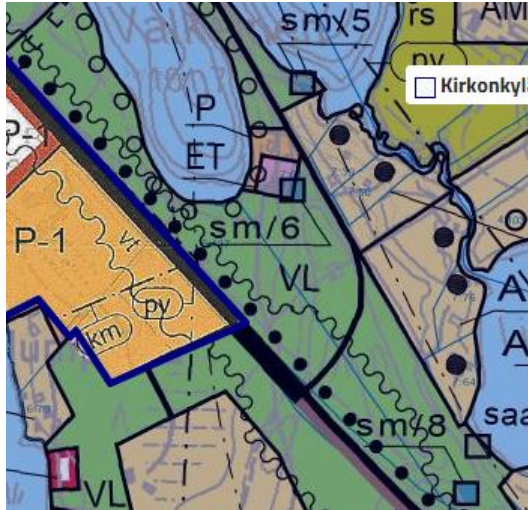
Alueelle 4 on osoitettu yleiskaavassa palveluiden ja hallinnon alue (P-1).

Kuva 29. Ote yleiskaavayhdistelmästä.

Alue 5

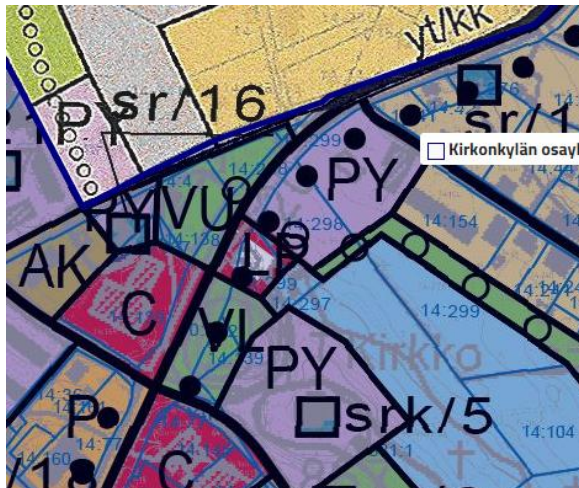
Alueelle 5 on osoitettu yleiskaavassa palveluiden ja hallinnon alue (P) ja yhdyskuntateknikan alue sekä lähivirkistysalue. Alueeseen kohdistuu myös kiinteä muinaisjäännöskohde (sm/6).

Kuva 30. Ote yleiskaavayhdistelmästä.

Alue 6

Alueelle 6 on osoitettu yleiskaavassa julkisten palveluiden ja hallinnon alue (PY).

Kuva 31. Ote yleiskaavayhdistelmästä.

Alue 9

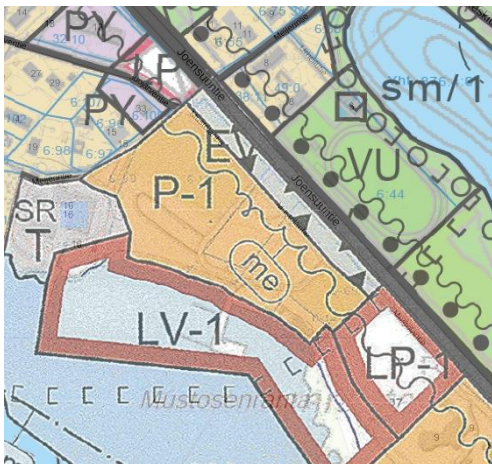
Alueelle on osoitettu yleiskaavassa uimaranta-alue (VV), vesialuetta (W) ja ohjeellinen ulkoilureitti.

Kuva 34. Ote yleiskaavayhdistelmästä.

Alue 10

Alue 10 on osoitettu yleiskaavassa palveluiden ja hallinnon alueeksi (P-1). Alue sijoittuu osin melualueelle (me); kaavamääräysten mukaan alueelle ei tule sijoittaa uusia asuntoja tai muuta melulle herkkää toimintaa.

Kuva 35. Ote yleiskaavayhdistelmästä.

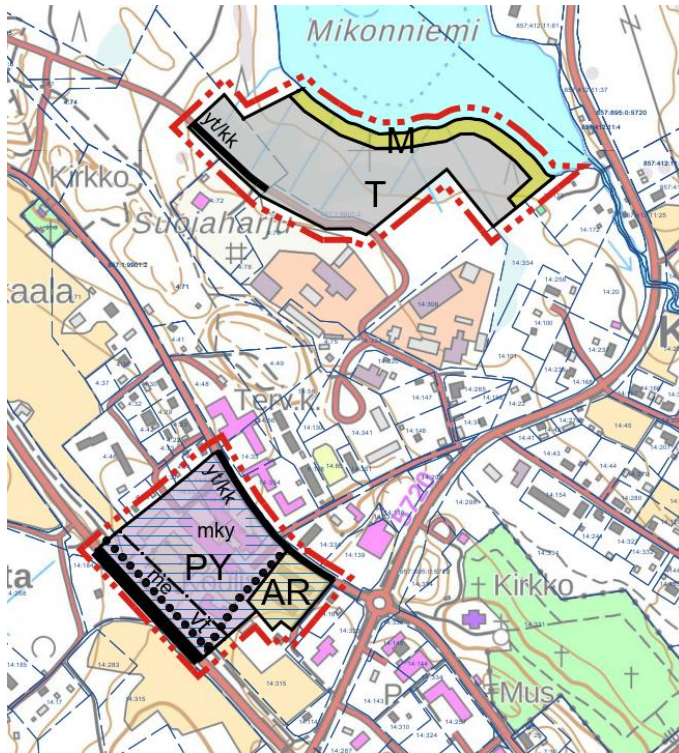
3.3.3 Vireillä oleva yleiskaavan muutos

Osayleiskaavan muutos

Käynnissä olevassa yleiskaavamuutoksessa on tarkoitus poistaa vanhan kansakoulun suoje-lumerkintä sekä laajentaa teollisuusaluetta. Yleiskaavaprosessia viedään samanaikaisesti eteenpäin asemakaavan kanssa.

11.6.2026

KM

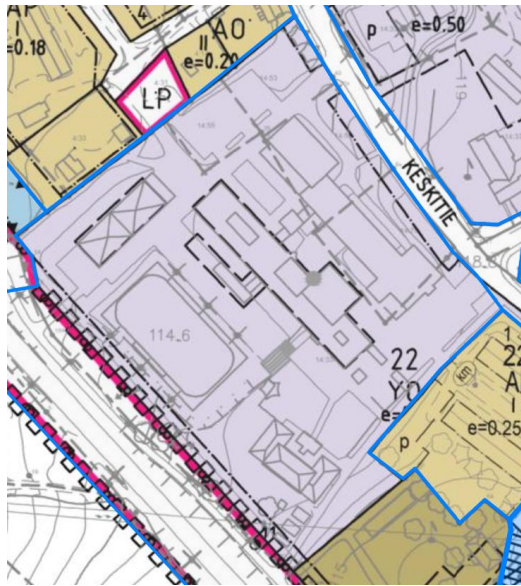

Kuva 36. Ote Kirkonkylän osayleiskaavan muutoksien ehdotusvaiheen kaavakartasta.

3.3.4 Asemakaavat

Alue 1

Alueella 1 on voimassa asemakaava 19. Alue on kokonaisuudessaan osoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Asemakaava on hyväksytty 10.2.1984.

Kuva 37. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 2

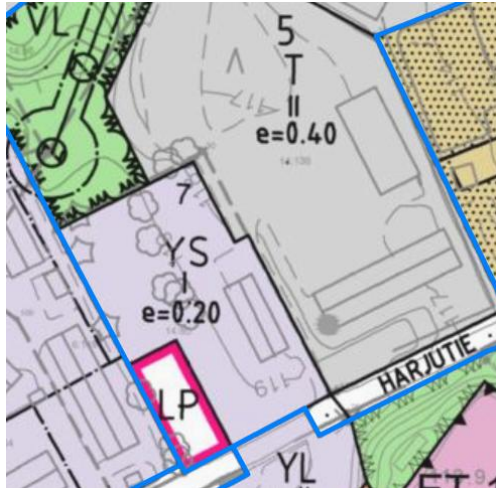
Alueella 2 on tarkoitus laajentaa AO korttelia 66 VP-alueelle kiinteistörajojen mukaisesti. Alueella on voimassa asemakaavat, jotka on hyväksytty. 28.10.1998 ja 29.11.1979.

Kuva 38. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 3

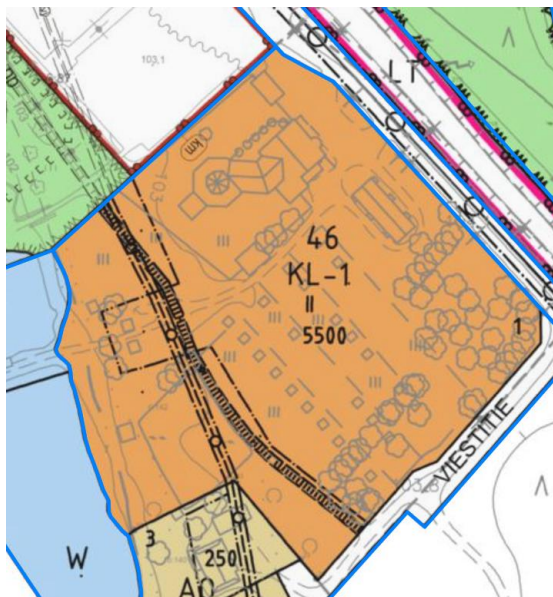
Alueella 3 on voimassa 31.1.2011 hyväksytty asemakaava. Kaavassa alueelle on osoitettu sosiaalitoiminta ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue (YS), yleinen pysäköintialue (LP) ja teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T).

Kuva 39. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 4

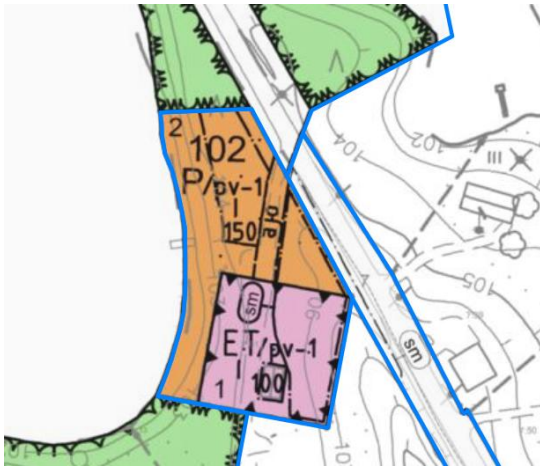
Alueella 4 on voimassa 31.1.2011 §4 hyväksytty asemakaava. Kaavassa alue on osoitettu kokonaisuudessaan liikerakennusten korttelialueeksi (KL-1). Alueen läpi on osoitettu jalkankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie sekä johtoa varten varattu alueen osa.

Kuva 40. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 5

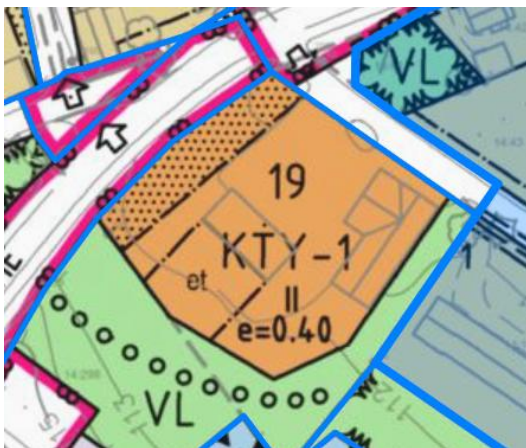
Alueella 5 on voimassa 31.1.2011 § 4 hyväksytty asemakaava ja puistoalueen osalta 22.7.1964 hyväksytty asemakaava. Kaavassa alueelle on osoitettu palvelurakennusten korttelialue (P), yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue (ET) ja puistoalue (VP). Se on myös veden hankinnan kannalta tärkeää pohjavesialuetta (pv-1). Kaavamuutoksessa on tarkoitus laajentaa sekä ET- että P- aluetta. Muutettavan alueen itäosassa on alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös.

Kuva 41. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 6

Alueella 8 on voimassa 15.11.2007 §44 hyväksytty asemakaava. Kaavassa alue on osoitettu kokonaisuudessaan toimitilarakennusten korttelialueeksi. Alueella on tarkoitus muuttaa vain kaavamääräystä siten, että sinne sallitaan jatkossa liikerakentamista toimintakeskuksen ja teknisen toimen varaston lisäksi.

Kuva 42. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

11.6.2026

KM

Alue 7

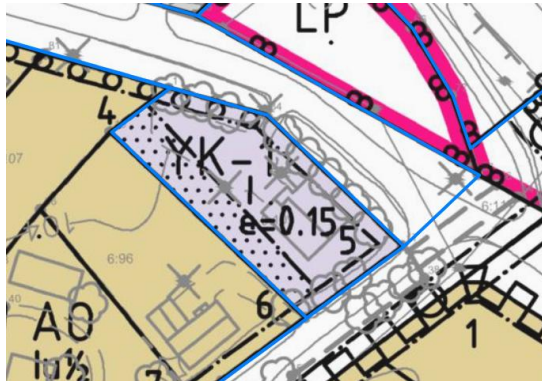
Alueen asemakaavat on hyväksytty 27.2.2017, 11.5.2020 ja 24.5.2021. Asemakaavassa alue on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten alueeksi (T), maa- ja metsätalousalueeksi (M), lähivirkistysalueeksi (VL) ja katualueeksi Osin osa-alue 7 on asemakaavoittamaton.

Kuva 43. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 8

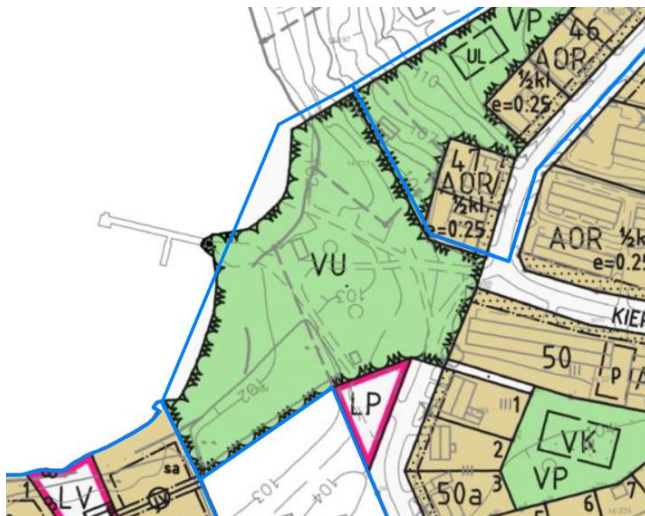
Alueen asemakaava on hyväksytty 7.9.1994. Asemakaavassa alue on osoitettu kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi (YK-1).

Kuva 44. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

Alue 9

Alueen asemakaavat on hyväksytty 23.11.1976 ja 12.2.1974. Asemakaavassa alue on osoitettu uimalaitoksen tai -rannan alueena (VU) ja puistoalueena (VP).

Kuva 45. Ote Kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta.

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve ja tavoitteet

Kunnan tavoitteena on ajantasaistaa asemakaavaa ja mahdollistaa mm. teollisuusalueen laajentamisen, tyhjillään olevan entisen kansakoulurakennuksen purkaminen, aluekeräyspisteen sijoittaminen ja yhdyskuntateknisen huollon alueiden laajentaminen. Osa-alueittaiset tavoitteet on käyty tarkemmin läpi luvussa 2.1 Kaavan nimi ja tarkoitus.

Osa-alueen 7 osalta Tuusniemen kunnan tavoitteena on laajentaa teollisuusaluetta, jotta alueelle voidaan muodostaa puuteollisuutta varten toimiva aluekokonaisuus. Tarve laajentaa Kankaalan teollisuusaluetta pohjautuu alueella toimivan yrityksen ks22 savo oy:n tavoitteeseen laajentaa omaa toimintaansa ja kasvattaa volyymiaan. Mahdollistamalla ks22 savo oy:n tavoite laajentaa toimintaansa tuetaan kunnan elinvoimaa.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Asemakaava tuli ajankohtaiseksi teollisuusalueen laajentamistarpeen takia. Samalla on päätetty muuttaa tarpeellisilta osin muitakin asemakaavoja. Kaavaluonnoksen oltua nähtävillä myös osa-alueiden 8, 9 ja 10 asemakaavaa on päätetty tarkistaa.

Riittävän laajan ja toimivan puuteollisuuden kokonaisuuden muodostamiseksi Kankaalan teollisuusaluetta on tarve laajentaa vesilain mukaisen lähteikön alueelle. Koska Kankaalan teollisuusaluetta ei ole mahdollista laajentaa vaarantamatta Suojaharjun lähteikön luonnontilaa, Tuusniemen kunta on päättänyt hakea Lupa- ja valvontavirastolta poikkeusta vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin kiellosta vaarantaa lähteiden luonnontilaa koskien kaava-alueella olevaa Suojaharjun lähteikköä.

Päätös hakea poikkeuslupaa tehtiin syksyllä 2025. Kesällä 2025 biologi kävi tarkistamassa asemakaavan osa-alueelta 7 yleiskaavassa osoitetun luontokohteen tilanteen ja alueella havaittiin maastokäynnillä lähteisyyttä. Luontoselvityksen perusteella arvioitiin, että Kankaalan teollisuusaluetta ei ole mahdollista laajentaa vaarantamatta alueella olevan Suojaharjun lähteikön luonnontilaa. Koska lähteikkö ei luontoselvityksen tulosten perusteella enää vaikuttanut täysin luonnontilaiselta ja koska alustavan arvion perusteella kunnasta voisi löytyä vastaavia luonnontilansa säilyttäneitä lähteitä, Tuusniemen kunta päätti teettää lähdeselvityksen Suojaharjun lähteen merkityksen arvioimiseksi ja hakea lupaa poiketa vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin kiellosta vaarantaa lähteiden luonnontilaa Suojaharjun lähteikön osalta. Poikkeuslupahakemusta on valmisteltu samaan aikaan kaavaehdotuksen työstämisen kanssa.

4.3 Luonnosvaihe

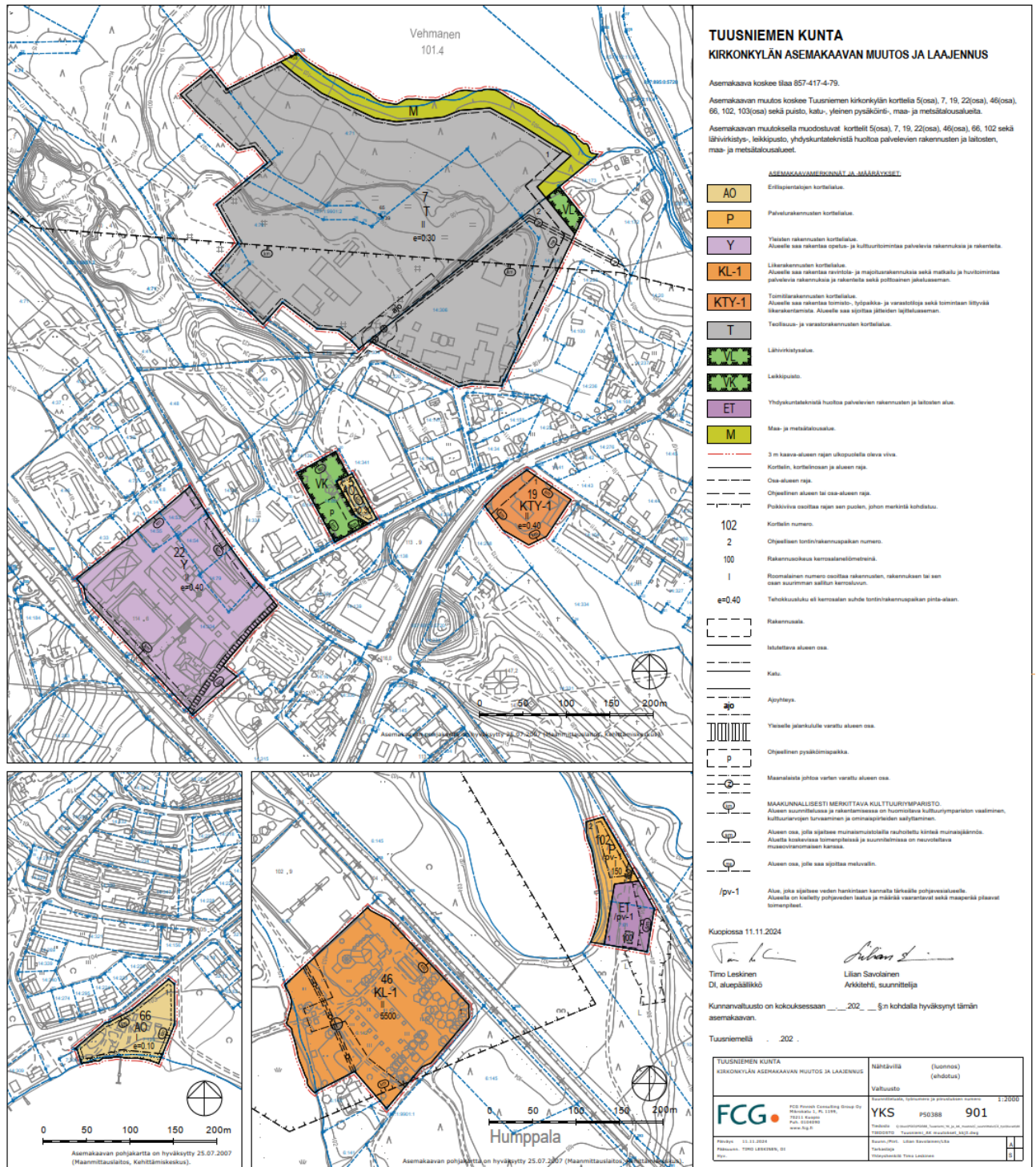
Kaavaluonnosvaiheessa kaava-alue kattoi osa-alueet 1-7.

Kuva 47. Kaavaluonnosvaiheessa kaava-alue kattoi osa-alueet 1-7

Kunnan tavoitteena oli alkujaan ajantasaistaa asemakaavaa ja mahdollistaa mm. teollisuusalueen laajentamisen, aluekeräyspisteen sijoittamista, vesilaitoksen laajentamisen sekä muiden alueiden tarkastelua.

Luonnosvaiheessa asemakaava-alueen pinta-ala oli noin 19,7 ha. Kaava-alueelle oli osoitettu yhteensä 52298 k-m² rakennusoikeutta. Alueen palveluihin ei osoitettu muutosta.

Kuva 48. Asemakaavaluonnos.

4.4 Osallistuminen ja yhteistyö

4.4.1 Osalliset

Maanomistajat, asukkaat	- asukkaat - yritykset ja yrittäjät - maanomistajat
Viranomaiset	- Pohjois-Savon ELY-keskus, - Pohjois-Savon liitto - Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Kunnan hallintokunnat	- Tekninen lautakunta - Sivistyslautakunta - Tuusniemen yrittäjät

4.4.2 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineisto olivat nähtävillä 2.1.2025.– 31.1.2025. Tuusniemen kunnanhallitus päätti aineistojen asettamisesta nähtävälle 16.12.2024 § 226, §227 ja §228.

Valmisteluvaiheen aineistosta pyydettiin lausunnot ja siitä oli mahdollista jättää mielipide. Yleiskaavasta jätti lausunnon Pohjois-Savon ELY-keskus ja Kuopion kulttuurihistoriallinen museo. Mielipiteitä ei jätetty. Saatu palaute on koottu vastineraporttiin, joka on kaavan liitteaineistona.

Kaavaehdotus oli nähtävillä pp.kk. – pp.kk.2026 välisen ajan.

TÄYDENNTÄÄN

4.4.3 Viranomaisyhteistyö

Kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot.

Kaavaehdotusta valmisteltaessa pidettiin viranomaistyöneuvottelu 20.4.2025 Tuusniemen vanhan kansakoulun suojelumerkinnän purkamisesta ja rakennushistoriallisen selvityksen sisällöstä. Neuvotteluun osallistui kunnan, Kuopion kulttuurihistoriallisen museon, ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon liiton edustajat kaavaa laativan konsultin edustajien lisäksi.

5 Asemakaavan kuvaus

5.1 Kaavan rakenne

Kirkonkylän asemakaavan muutos ja laajennus koostuu kymmenestä erillisestä osa-alueesta. Kaavaratkaisulla mahdollistetaan olemassa olevien toimintojen kehittäminen ja/tai olemassa olevien rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia. Kaavaratkaisulla laajennetaan olemassa olevaa Kankaalan teollisuusaluetta aiemmin asemakaavoittamattomalle alueelle.

5.1.1 Mitoitus

Asemakaava-alueen pinta-ala on noin 21,62 ha. Kaava-alueelle on osoitettu yhteensä 53922 k-m² rakennusoikeutta.

Aluevarausten pinta-alat ja rakennusoikeudet:

Aluevaraus	Pinta-ala[ha]	Kerrosala[k-m ²]	Tehokkuus[e]
AL-1	0,1938	291	0,15
AO	0,7164	981	0,14
ET	0,3487	100	0,03
KL-1	2,9481	5500	0,19
KTY-1	0,4913	1965	0,4
M	0,9224	0	0
P	0,3569	150	0,04
T	10,4959	31488	0,3
TY/KL	0,3746	1124	0,3
VK	0,3874	0	0
VL	0,0977	0	0
VV	1,2433	150	0,01
Y	3,0435	12174	0,4
Kaikki	21,6201	53922	0,25

5.1.2 Palvelut

Kaavaratkaisulla mahdollistetaan polttonesteen jakeluaseman perustaminen valtatie 9 varrelle autoilijoiden käyttöön sekä polttonesteen jakelu myös veneilijöiden tarpeisiin. Muita muutoksia palveluihin ei tule.

5.1.3 Aluevaraukset

5.1.3.1 Korttelialueet

Erillispientalojen korttelialue (AO)

Kortteliin 5 on osoitettu olemassa olevan tilanteen mukaisesti yksi rakennuspaikka Harjuntien varteen. Rakennuspaikan tehokkuusluku on $e = 0,3$ ja rakennusoikeus 396 k-m².

Kaksi rakennuspaikkaa on yhdistetty sekä laajennettu korttelissa 66 Anaskintien ja Juojärven välissä. Rakennuspaikan rakennusoikeus on 584 k-m² pinta-ala noin 0,58 ha.

Asuin-, liike- ja toimistorakennusten alue (AL-1)

Alueelle sallitaan myös majoitustoiminnan sijoittaminen.

Korttelissa 68 tontin 5 käyttötarkoitus on muutettu, koska tontilla olevaa rakennusta ei enää käytetä kirkollisena rakennuksena. Alueen rakennusoikeus on 291 k-m² ja pinta-ala noin 0,19 ha.

Palvelurakennusten korttelialue (P)

Valkeisen rannalle on osoitettu P-alue pienimuotoista yritystoimintaa varten. Alueen rakennusoikeus on 150 k-m² ja pinta-ala 0,36 ha.

Yleisten rakennusten korttelialue (Y)

Koulukeskuksen alue on osoitettu Y-merkinnällä, joka mahdollistaa alueella olevien koulun, kirjaston ja muiden palveluiden toiminnan. Alueen pinta-ala on 3,04 ha ja rakennusoikeus 12174 k-m².

Liikerakennusten korttelialue (KL-1)

Alueelle saa rakentaa ravintola- ja majoitusrakennuksia sekä matkailu ja huvitoimintaa palvelevia rakennuksia ja rakenteita sekä polttoaineen jakeluaseman.

Hojo-Hojon alue on osoitettu liikerakennusten alueeksi voimassa olevan kaavan mukaisesti. Alueen pinta-ala on 2,95 ha ja rakennusoikeus 5500 k-m². Kaavamääräyksellä on mahdollistettu polttonesteiden jakeluaseman sijoittaminen alueelle. Tavoitteena on mahdollistaa polttonesteen jakelu veneilijöille alueella.

Toimitilarakennusten korttelialue (KTY-1)

Alueelle saa rakentaa toimisto-, työpaikka- ja varastotiloja sekä toimintaan liittyvää liikera kentamista. Alueelle saa sijoittaa jätteen lajitteluaseman.

11.6.2026

KM

Rakennuspaikan kaavamääräykseen on lisätty jätteiden lajitteluaseman sijoittamismahdollisuus. Rakennuspaikan tonttitehokkuus on $e = 0,40$ ja kerrosluku on II. Alueen pinta-ala on 0,2 ha.

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T)

Teollisuusaluetta on laajennettu pohjoiseen lähemmäksi Vehmasen rantaa. T-alueen rakennuspaikkojen tonttitehokkuus on $e = 0,30$ ja kerrosluku on II. Koko alueen pinta-ala on 10,5 ha ja rakennusoikeus 31488 k-m².

Teollisuus- ja liikerakennusten alue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY/KL)

Alueelle saa sijoittaa teollisuus- ja liiketoimintaa palvelevia rakennuksia ja rakenteita sekä polttonesteen jakeluaseman.

Kaavamääräyksellä on mahdollistettu polttonesteiden jakeluaseman sijoittaminen alueelle valtatie 9 varrelle palvelemaan sekä Tuusniemeläisiä että ohikulkevaa liikennettä. TY/KL-alueen rakennuspaikkojen tonttitehokkuus on $e = 0,30$ ja kerrosluku on II. Koko alueen pinta-ala on 0,37 ha ja rakennusoikeus 1124 k-m².

5.1.3.2 Muut alueet

Lähivirkistysalue (VL)

Lähivirkistysaluetta on osoitettu yhteensä 0,1 ha.

Leikkikenttä (VK)

Päiväkodin käyttämä leikkikenttä on osoitettu VK-alueeksi. Alueen pinta-ala on noin 0,39 ha.

Uimaranta-alue, jolle saa rakentaa toimintaan liittyviä rakennuksia ja rakennelmia (VV)

Anaskin uimaranta-aluetta on hieman laajennettu ja alueelle sallitaan toimintaan liittyvien rakennusten ja rakennelmien rakentaminen. Alueen pinta-ala on noin 1,24 ha ja rakennusoikeus 150 k-m².

Katualueet

Kaavaratkaisussa ei osoiteta katualueita. Kankaalantie on katkaistu, jotta on pystytty muodostamaan yhtenäinen laaja rakennuspaikka, jolla voidaan siirrellä trukilla raaka-aineita sekä valmiita tuotteita turvallisesti ilman onnettomuuspelkoa tiealueella liikkuvien kanssa.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue (ET)

Valkeisen rannalle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alue. Rakennusoikeutta alueella on 100 k-m². Alueen pinta-ala on 0,35 ha

Maa- ja metsätalousalue (M)

Teollisuusalueelle Vehmaisen rantaan on osoitettu M-aluetta suoja-alueeksi. Alueen pinta-ala on 0,92 ha.

5.1.4 Kulttuuriympäristö

mky Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava kulttuuriympäristön vaaliminen, kulttuuriarvojen turvaaminen ja ominaispiirteiden säilyttäminen.

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristön alue on osoitettu maakuntakaavan mukaisesti.

sm Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Aluetta koskevissa toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

Osa korttelista 102 sijoittuu Valkeinen S 1000004184 kiinteälle muinaisjäänösalueelle. Alueeseen kohdistuvista suunnitelmista on oltava yhteydessä museoviranomaiseen.

5.1.5 Luonnonympäristö

pv Veden hankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue.

Alueella on kielletty pohjaveden laatua ja määrää vaarantavat sekä maaperää pilaavat toimenpiteet.

Kortteli 102 sijoittuu Tuusniemen I (0885703) vedenhankinnaltaan tärkeälle pohjavesialueelle.

ge Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma.

Kortteli 102 sijoittuu maakuntakaavassa osoitelle arvokkaalle harjualueelle.

lähde Alueen osa, jolla sijaitsee vesilainmukainen lähde. Ennen lähteen poistamista tai sen luonnontilaa heikentäviin toimenpiteisiin ryhtymistä T-alueella poikkeusluvan lähteiden suojelusta tulee olla voimassa.

Teollisuusalueen laajennuksen alueelle korttelissa 7 sijoittuu vesilainmukainen lähde. Koska teollisuusaluetta ei ole mahdollista laajentaa ilman lähteen luonnontilan vaarantumista, kunta on päättänyt hakea poikkeuslupaa lähteiden suojelusta.

5.1.6 Kunnallistekniikka

Alueet ovat vesi- ja viemäriverkostoon piirissä. Alueella olevat sähkölinjat ja -kaapelit on osoitettu kaavassa.

5.1.7 Ympäristöhäiriöt

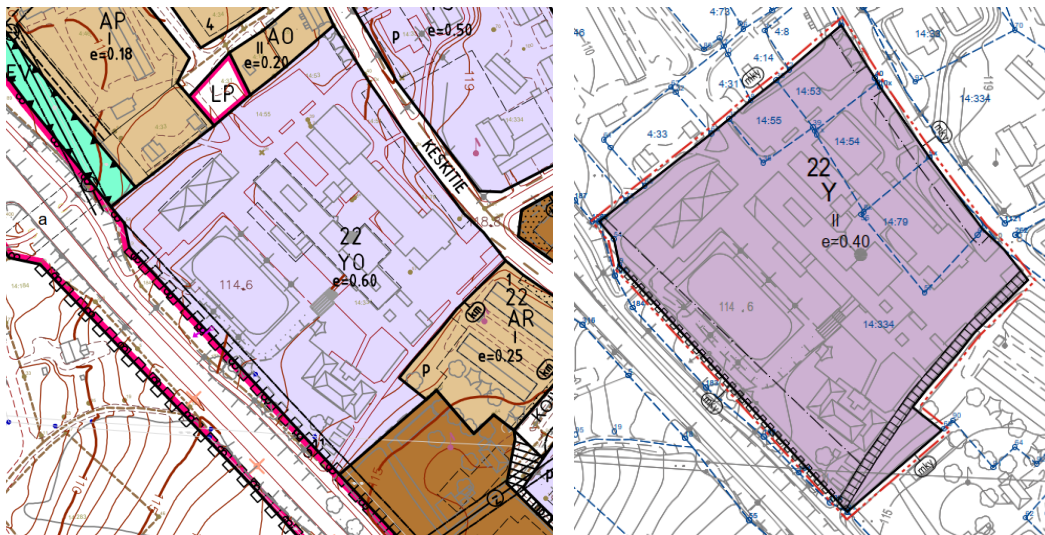
Valtatien 5 liikenne aiheuttaa ympäristömelua. Uusia toimintoja ei ole osoitettu ympäristöhäiriön alueille.

me Alueen osa, jolle saa sijoittaa meluvallin.

Kortteliin 7 osoitetun teollisuusalueen itäreunalle mahdollistetaan meluvallin rakentaminen.

5.2 Tehdyt muutokset suhteessa voimassa oleviin asemakaavoihin:

Alue 1. Korttelin 22 Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YO) on muutettu yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y). Rakennuspaikan tehokkuusluku on laskettu $e = 0,60 > e = 0,40$. Osoitettu olemassa oleva kevyenliikenteen väylä.

11.6.2026

KM

Alue 2. Korttelin 66 rakennuspaikat on yhdistetty ja korttelia on laajennettu kiinteistöjakoituksen mukaisesti VL-alueelle. Rakennuspaikan tehokkuusluku on laskettu $e = 0,20 > e = 0,10$.

Alue 3. Korttelin 5 YS-alue on muutettu AO- ja VK-alueeksi kiinteistörajojen mukaisesti. LP-alue on samalla muutettu alueen osamerkinnäksi p (Ohjeellinen pysäköintipaikka). Tehokkuusluku on tarkistettu.

11.6.2026

KM

Alue 4. Korttelin 46 ranta-alueelta on poistettu ohjeellinen kevyenliikenteen väylä. KL-1 - alueen kaavamääräystä on tarkistettu mahdollistamalla polttoaineiden jakeluaseman sijoittaminen alueelle.

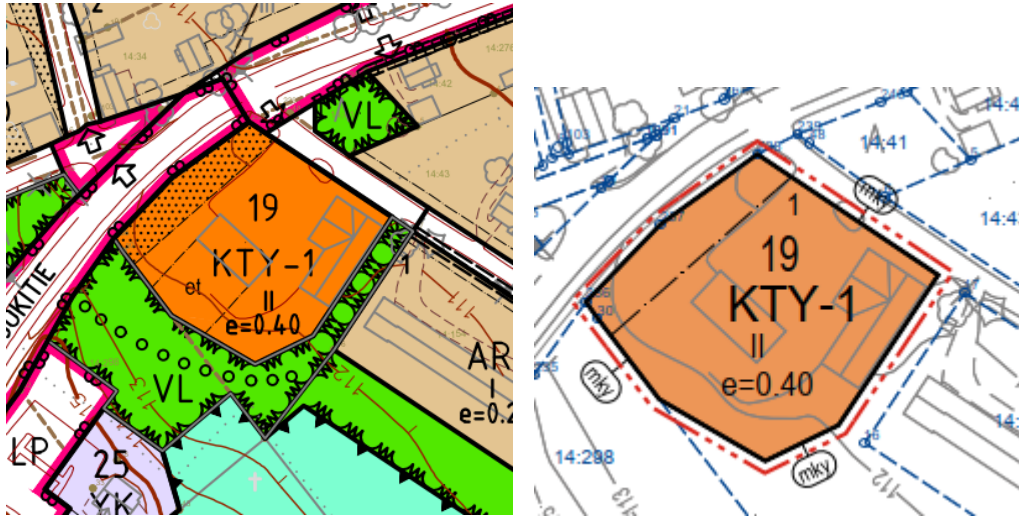
Alue 5. Korttelia 102 on laajennettu pohjoisen suuntaan. ET-aluetta on myös laajennettu. sm-alue on rajattu muinaisjäännösrekisterin mukaisesti. Geologisesti arvokas muodostuma on rajattu maakuntakaavan mukaisesti.

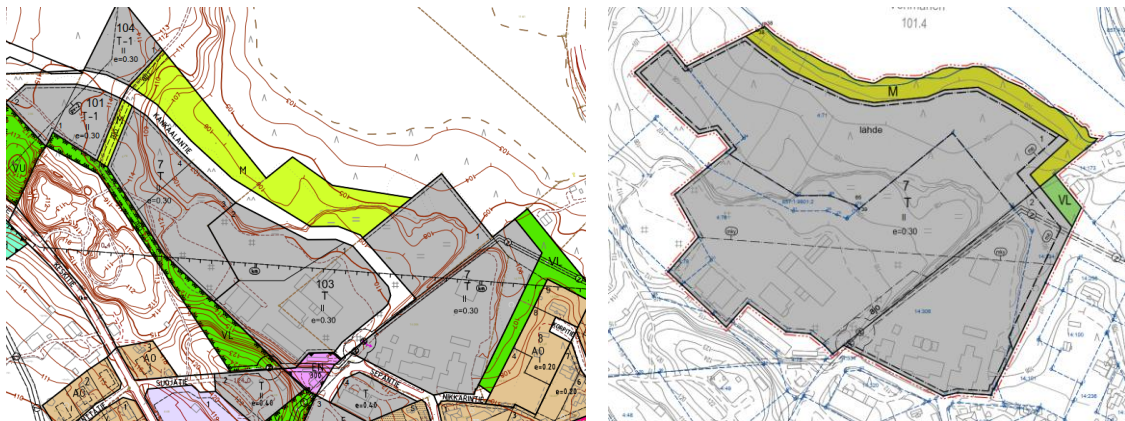
11.6.2026

KM

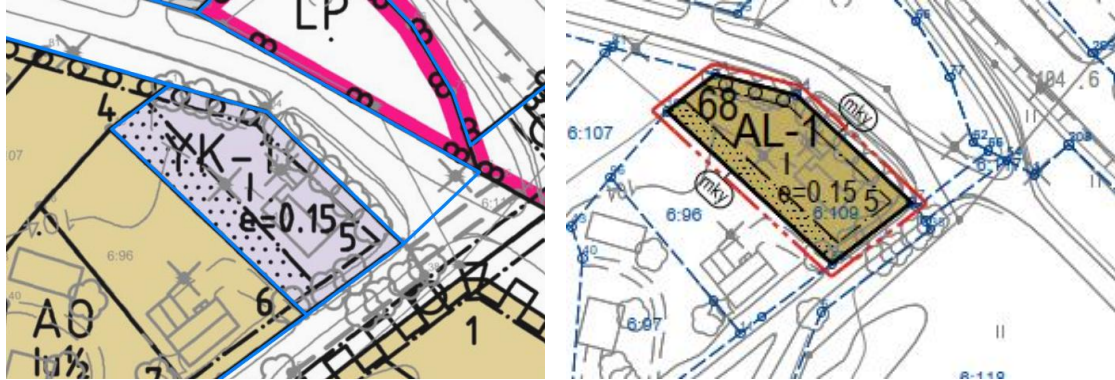
Alue 6. Korttelin 19 kaavamääräystä on muutettu.

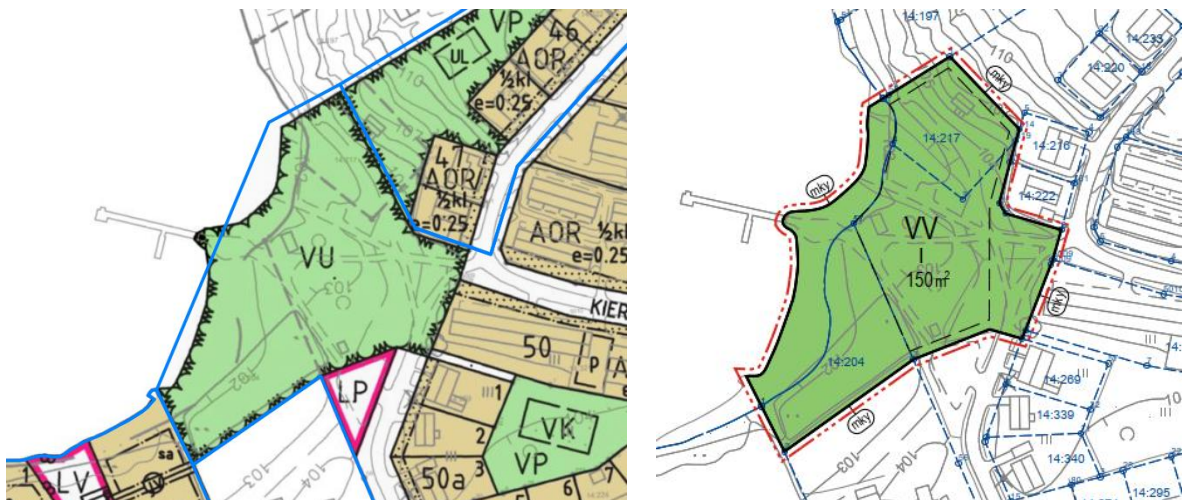
Alue 7. Korttelin 7 T-alueita on laajennettu muuttamalla M-alueita T-alueiksi sekä laajentamalla asemakaava-alueita. Alueelle on muodostettu laaja yhtenäinen rakennuspaikka katkaisemalla Kankaalantie. Korttelin itäreunaan on osoitettu alueen osa, jolle voi sijoittaa meluvallin. Ranta-alueelle on jätetty suojavyöhykkeenä toimiva M-alue. Kaavamääräyksiä on tarkistettu mm. hulevesien hallinnan osalta. Aiemmin teollisuusalueeksi kaavoittamaton alue Kankaalantien nykyisen linjauksen ja Vehmaisien välissä on osoitettu osa-alueena, jolla sijaitsee vesilainmukainen lähde, jolla poikkeusluvan lähteiden suojelusta tulee olla voimassa ennen lähteen poistamista tai sen luonnontilaa heikentäviin toimiin ryhtymistä.

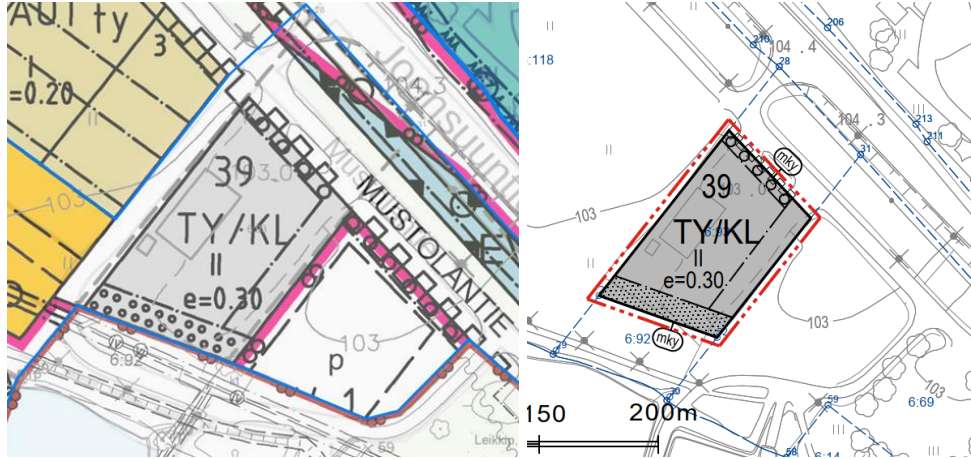
Alue 8. Korttelissa 68 tontilla 5 käyttötarkoitus YK-1 on muutettu asuin-, liike- ja toimistorakennusten alueeksi (AL-1).

Alue 9. Alue on muutettu kokonaisuudessaan uimaranta-alueeksi, jolle saa rakentaa toimintaan liittyviä rakennuksia ja rakennelmia.

Alue 10. Korttelissa 39 asemakaavamääräyksiä on muutettu siten, että tontilla mahdollistetaan polttonesteen jakelu.

5.3 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Korttelien sisäiset uudet aluejaot on tehty nykyisen maankäytön mukaisesti, ainoastaan teollisuusaluetta laajennetaan. Kaavamutoksilla ei heikennetä ympäristön laatua. Teollisuusalueen ja vesistön väliin on osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen vyöhyke suojaamaan rantavyöhykettä. Teollisuusalueen ja asutuksen väliin on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista vyöhykettä sekä lähivirkistysaluetta. Teollisuusalueen asutuksen puoleiselle reunalle osoitetaan alueen osa, jolle saa sijoittaa meluvallin. Teollisuusalueelle on osoitettu alueen osa, jolla sijaitsee vesilainmukainen lähde. Ennen lähteen poistamista tai sen luonnontilaa heikentäviin toimenpiteisiin ryhtymistä T-alueella poikkeusluvan lähteiden suojelusta tulee olla voimassa.

Tonteille osoitetaan rakennusalat sekä tarpeelliset istutettavat alueen osat. Katunäkymien kannalta oleelliset puurivit osoitetaan säilytettävänä/istutettavina puuriveinä.

Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö osoitetaan kaavassa ja alueen suunnittelussa ja rakentamisessa ohjeistetaan huomioimaan kulttuuriympäristön vaaliminen, kulttuuriarvojen turvaaminen ja ominaispiirteiden säilyttäminen.

Kaavaratkaisulla mahdollistetaan Tuusniemen entisen kansakoulun purkaminen. Tyhjillään ja kylmillään olevan rakennuksen julkisivu on vaarallisesti rapautunut, ja edelleen toimivan koulun pihan yhteydessä oleva rakennus on jouduttu turvallisuussyistä aitaamaan. Rakennuksen purkaminen tekee koulun piha-alueesta turvallisemman myös näkyvyyden parantussa ja mahdollistaa piha-alueen kehittämisen koulun tarpeista lähtien.

Hulevesien hallinnasta annetaan yleismääräys.

5.4 Kaavan vaikutukset

Työn kuluessa arvioidaan AKL 9 § ja MRA 1 § mukaisella tavalla asemakaavan toteuttamisen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin
- luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

5.4.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Tuusniemen kunnan tavoitteena on kehittää kirkonkylästä viihtyisä asumis- ja palvelukokonaisuuksia sekä matkailijoille että kuntalaisille. Asuinympäristön laatu ei heikkene, koska olevaa tilannetta ei oleellisesti kaavalla muuteta.

Hojo-Hojon alueen läpi menevä kulkuyhteys katkeaa, mutta alueen voi kiertää.

Tuusniemen vanhan kansakoulurakennuksen purkaminen mahdollistaa koulukeskuksen piha-alueen liikunta- ja virkistystoiminnan kehittämisen, millä on parantava vaikutus koulun pihan viihtyisyyteen.

Tuusniemen vanha kansakoulurakennus on poistettu käytöstä vuonna 2015, koska remonttitoimenpiteistä huolimatta rakennuksessa oli todettu vakavia sisäilmaongelmia. Rakennus on jouduttu kunnan toimesta aitaamaan, sillä julkisivusta irtoilee palasia, mikä aiheuttaa turvallisuusrisin pihan käyttäjille. Kaavaratkaisulla mahdollistetaan rakennuksen purkamisen, mikä parantaa koulun pihan turvallisuutta. Rakennuksen purkamisen myötä koulun pihasta tulee helpommin valvottava, mikä lisää oppilaiden turvallisuutta. Pitkään kylmillään olleen rakennuksen vaurioituneiden rakenteiden ja sisäilmaongelmien kunnostaminen on todennäköisesti vaikeaa ja kallista. Lopputuloksen onnistumiseen voi liittyä epävarmuutta, joka voi kuormittaa rakennuksen käyttäjiä, vaikka sisäilmaongelmat saataisiinkin korjattua.

Kaavassa osoitettu teollisuusalueen laajennus mahdollistaa kirkonkylällä toimivan sahan laajentamisen ja uusien työpaikkojen syntyminen. Koska Tuusniemellä on korkea

työttömyysaste ja heikko huoltosuhde, jo muutaman uuden työpaikan syntyminen vaikuttaa positiivisesti ihmisten toimeentuloon ja kunnan keräämiin verotuloihin, joilla kunta rahoittaa palvelunsa.

Kaavassa mahdollistetaan polttonesteen jakelu sekä autoilijoille että veneilijöille. Tuusniemellä ei tällä hetkellä ole toiminnassa olevaa polttonesteen jakeluasemaa autoilijoille eikä veneilijöille. Polttonesteen jakelu kunnan keskustan tuntumassa mahdollistaa asukkaille ja valtatie 9 liikenteelle sujuvamman arjen. Polttonesteen jakeluasema veneilijöille tukee Juojärven virkistyskäyttöä.

5.4.2 Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Kaavan toteuttamisella ei ole merkittävää vaikutusta kallio- tai maaperään. Maaperän osalta merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat teollisuusalueen laajentamiseen. Aluetta joudutaan täyttämään ja tasaamaan muualta otetuilla maa-aineksilla. Olemassa olevan teollisuus- ja varastoalueen korkotaso kaava-alueen eteläpuolella on n. 108-110 m mpy. Kankaalantien koillispuolinen olemassa oleva varastokenttä on tasattu tasoon 108 m mpy. Kaava-alueen eteläosassa korkotaso Kankaalantien varressa on n. 106 m mpy. Pohjoisessa kaava-alue rajoittuu Vehmaiseen, jonka pinnantaso on 102,8 m mpy. Vaikutukset maaperään jäävät paikallisiksi.

Kaavaratkaisussa huomioidaan vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.

Kaavassa mahdollistetaan polttonesteiden jakelu KL-1 -alueella eli Hojo-Hojon viihdekeskuksen tontilla sekä TY/KL-korttelissa valtatie 9 tuntumassa. Alueet eivät ole vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella, mutta vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue Tuusniemi 1 alkaa niiden koillispuolelta. Koska alueet eivät sijaitse vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, ne eivät vaaranna vedenhankintaan soveltuvien pohjavesien vedenlaatua. TY/KL-korttelissa pohjaveden tiedetään virtaavan kaakkoon ja etelään, pois päin vedenhankintaa varten tärkeältä pohjavesialueelta. Tämä vähentää edelleen riskiä vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen pilaantumisesta onnettomuustilanteissa. Kaavan yleismääräyksissä ohjataan hulevesien käsittelyä. Asianmukaisella hulevesien käsittelyllä ehkäistään likaisten hulevesien mahdollisia negatiivisia vaikutuksia pintavesiin.

Kaava-alueelle sijoittuu vesilain mukainen lähde, Suojaharjun lähteikkö. Koska Kankaalan teollisuusaluetta ei ole mahdollista laajentaa vaarantamatta Suojaharjun lähteikön luonnontilaa, Tuusniemen kunta on päättänyt hakea Lupa- ja valontavirastolta poikkeusta vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin kiellosta vaarantaa lähteiden luonnontilaa koskien kaava-alueella olevaa Suojaharjun lähteikköä. Poikkeuslupahakemusta varten on tehty Lähdeselvitys, jossa on arvioitu vaarantaako yleiskaavaratkaisun toteuttaminen lähteiden ja norojen suojelutavoitteita Pohjois-Savoin ja Tuusniemen alueella.

11.6.2026

KM

Kaavaratkaisun vaikutuksia Suojaharjun lähteeseen on käsitelty laajemmin osana seuraavaa lukua, 5.4.3 Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Suojaharjun lähteikön menetys ei vaaranna lähteiden ja norojen suojelutavoitteita Pohjois-Savon ja Tuusniemen alueella. Kaavaratkaisun positiiviset vaikutukset kunnan elinvoimalle on katsottu merkittävimiksi kuin lähteen poistamisen mahdollistamisesta aiheutuvat negatiiviset vaikutukset vesilain 11 §:n mukaisten eräiden vesiluontotyyppien suojelun tasoon.

Rakentaminen on osoitettu siten, ettei se sijoitu tulvariskialueelle. Myöskään sade- ja sulaamisvedet eivät tule tuottamaan ongelmia sadevesiviemäröinnin sekä viheralueiden ansiosta. Kankaalan teollisuusalueen hulevedet ovat hoidettavissa kiinteistön alueella. Teollisuusalueen ja järven välinen metsäalue suojaa osaltaan vesistöä. Teollisuusalue viettää luontaisesti pohjoiseen päin, mikä mahdollistaa hulevesien ohjaamisen. Hulevesien käsittelyä on ohjattu kaavan yleismääräyksellä.

Kaavassa ei ole osoitettu sellaisia uusia toimintoja, joilla olisi suoraa vaikutusta alueen ilman laatuun.

Kaavaratkaisulla parannetaan osa-alueella 7 jo toimivan biotalousyrityksen¹ toiminta- ja laajentumisedellytyksiä. Yritys tuottaa koivusahatavaraa suomalaisesta raaka-aineesta mm. rakentamiseen ja sisustamiseen. Uusiutuvasta, hiiltä sitovasta raaka-aineesta tuotetut rakennus- ja sisustusmateriaalit ovat ilmaston kannalta kestävä vaihtoehto, mikäli niillä pystytään korvaamaan uusiutumattomista raaka-aineista tuotettuja materiaaleja.

Kaavaratkaisu tukeutuu olemassa olevaan teollisuusalueeseen ja mahdollistaa sillä jo sijaitsevan teollisuuslaitoksen täysimääräisen hyödyntämisen. Toiminnan laajentaminen olemassa olevan tuotantolaitoksen yhteydessä on ilmastovaikutuksiltaan huomattavasti vähäisempi kuin siirtyminen kokonaan uudelle paikalle toiminnan laajentamiseksi.

Teollisuusalueen laajennus osoitetaan alueelle, joka on ollut ilmakuviin perusteella osittain ainakin 1940-luvun alkuun viljelykäytössä ja joka on metsitetty viljelyn päätyttyä. Alueen metsä on hakattu vuosina 2020-2021 ja alue on tällä hetkellä taimikkona. Metsäpinta-ala pienenee yleiskaavaratkaisun toteutuessa, millä on negatiivinen vaikutus hiilinieluihin. Metsäpinta-alan pieneneminen ei kuitenkaan ole merkittävää koko Tuusniemen mittakaavassa.

-
- ¹ Suomessa biotaloudella tarkoitetaan taloutta, joka käyttää uusiutuvia biologisia luonnonvaroja resurssivisaasti ravinnon, energian, tuotteiden ja palvelujen tuottamiseen. [Biotalous.fi](https://biotalous.fi) - Suomen biotalousstrategian verkkosivusto

11.6.2026

KM

Kaava tukee olemassa olevien toimintojen kehittämistä nykyisillä sijainneilla sekä mahdollistaa käyttötarkoituksen muutokset rakennuksille. Olemassa olevan rakenteen ja rakennusten hyödyntäminen on ilmaston kannalta edullinen ratkaisu.

5.4.3 Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Kaava-alueen luontoarvot on inventoitu asianmukaisesti.

Asemakaavan muutosalueet ovat jo nykyisellään rakennettuja alueita, eikä niillä ole tavattu uhanalaisia tai harvinaisia kasveja tai eläimiä. Rakentaminen ei syrjäytä luonnontilaisen kaltaisia alueita niillä. Asemakaava-aluetta laajennetaan maa- ja metsätalouskäytössä olleelle alueelle, jolla kasvanut metsä on hakattu vuosina 2020–2021. Alueelle sijoittuu vesilain mukainen lähde, Suojaharjun lähteikkö.

Kaava-alueelle sijoittuu vesilain mukainen lähde, Suojaharjun lähteikkö. Koska Kankaalan teollisuusaluetta ei ole mahdollista laajentaa vaarantamatta Suojaharjun lähteikön luonnontilaa, Tuusniemen kunta on päättänyt hakea Lupa- ja valontavirastolta poikkeusta vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin kiellosta vaarantaa lähteiden luonnontilaa koskien kaava-alueella olevaa Suojaharjun lähteikköä. Poikkeuslupahakemusta varten on tehty Lähdeselvitys (15.4.2026, FCG Rakennettu ympäristö Oy), jossa on kuvattu Suojaharjun lähteikön nykytilaa sekä siihen vaikuttanutta maankäyttöhistoriaa ja arvioitu vaarantaako Kirkonkylän yleis- ja asemakaavan muutoksen ja laajennuksen toteuttaminen lähteiden ja norojen suojelutavoitteita Pohjois-Savoin ja Tuusniemen alueella.

Poikkeuslupahakemuksessa perustellaan tarve poiketa vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin kiellosta vaarantaa lähteiden luonnontilaa kunnan elinvoimaisuuden näkökulmasta, vaikutuksilla yritystoimintaan ja kunnan verotuloihin, vaihtoehtoisten teollisuusalueen laajenemissuuntien puuttumisella ja teollisten toimintojen siirtämisen korkeilla kustannuksilla sen lisäksi, että Suojaharjun lähteikön menetyksen ei katsota vaarantavan lähteiden ja norojen suojelutavoitteita Pohjois-Savon ja Tuusniemen alueella. Poikkeaminen vähentää luonnon monimuotoisuutta Suojaharjun alueella, mutta väheneminen ei kokonaisuudessaan vaaranna lähteiden luonnontilaa alueellisesti tai seudullisesti.

Suojaharjun lähteikkö sijoittuu asemakaavan osa-alueen 7 keskivaiheille itä-länsisuuntaisena vyöhykkeenä, eikä sen eteläpuolella sijaitsevaa Kankaalan jo yleis- ja asemakaavoitettua ja olemassa olevaa teollisuus- ja varastoaluetta ole mahdollista laajentaa pohjoiseen vaarantamatta Suojaharjun lähteikön luonnontilaa.

Suojaharjun lähteikön luonnontila vaarantuu, vaikka vain osa asemakaava-alueesta osoitettaisiin teollisuus- ja varastoalueena ja varsinaisen lähteen lähiympäristö osoitettaisiin nykyisen käytön mukaisesti metsätalousalueena. Kaavassa osoitettavalle teollisuus- ja varasto-alueelle on tarkoitettu sijoittamaan kaava-alueen eteläpuolelle sijoittuvan sahan tukkikenttä.

11.6.2026

KM

Tukkikentän perustaminen edellyttää maaston täyttöö ja tasaamista kaava-alueella. Kaava-alueen osittainen täyttäminen ja tasaaminen heikentäisi lähteikön luonnontilaa, koska lähteikön muodon vuoksi sitä ei pystytä kokonaan väistämään ja täytöt vaikuttaisivat joka tapauksessa ympäristönsä vesitasapainoon ja kasvuolosuhteisiin, vaikka asianmukaisesta huovesien käsittelystä huolehdittaisiinkin.

Olemassa olevaa Kankaalan teollisuus- ja varastoaluetta ei pystytä laajentamaan muihin ilmansuuntiin kuin pohjoiseen Suojaharjun lähteikön alueelle maastonmuotojen ja olemassa olevien toimintojen ja maankäytön vuoksi. Kaavaratkaisun positiiviset vaikutukset kunnan elinvoimalle on katsottu merkittävimiksi kuin lähteen poistamisen mahdollistamisesta aiheutuvat negatiiviset vaikutukset vesilain 11 §:n mukaisten eräiden vesiluontotyyppien suojelun tasoon.

Kaavan toteuttaminen ei vaaranna luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

5.4.4 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä liikenteeseen

Asemakaavalla edistetään yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja olemassa olevan rakenteen hyödyntämistä.

Tuleva rakentaminen tapahtuu rakennetun alueen sisällä täydentäen olevaa rakennetta ja käyttää hyväkseen olevia yhteyksiä ja kunnallistekniikkaa. Kaavamuutos ei edellytä olevien rakennusten välitöntä purkamista.

Kaavalla katkaistaan Kankaalantien läpikulku fyysisesti. Läpikulku on kielletty liikennemerkeillä tällä hetkelläkin. Liikennejärjestelyihin ja yhteyksiin ei siten ole tulossa muutoksia.

Kaavassa mahdollistetaan polttonesteiden jakelu KL-1 ja TY/KL-alueilla. Mahdollistamalla polttonesteen jakelu tuetaan alueilla ja niiden tuntumassa jo olevaa matkailutoimintaa mahdollistamalla polttonesteiden jakelu veneilijöille.

Tuusniemen kunnassa ei tällä hetkellä ole toimivaa polttonesteen jakeluasemaa autoilijoille tai veneilijöille. Polttonesteen jakelun mahdollistaminen kunnan keskustassa tukee kunnan huoltovarmuutta. Paikat, joissa polttonesteen jakelu on mahdollistettu sijoittuvat valtatie 9 välittömään läheisyyteen ja niille on kulku valtatie rinnakkaistien Mustolantien kautta. Mustolantieltä on olemassa olevat liittymän valtatielle, joten uusia liittymiä ei tarvita ja vaikutukset valtatie liikenteen sujuvuuteen jäävät vähäisiksi.

5.4.5 Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Kaava-alueen vesihuolto ja tiestö on rakennettu, joten niiden toteuttaminen ei edellytä kunnan taloudellisia panostuksia.

11.6.2026

KM

Teollisuusalueen laajentaminen osa-alueella 7 vaikuttaa positiivisella tavalla merkittävästi kunnan keräämiin verotuloihin, talouteen ja kunnan elinvoimaan. Tuusniemen kunta rahoittaa tällä hetkellä palvelutuotantonsa keräämisiä verovaroin, mikä korostaa kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron tärkeyttä Tuusniemen kunnan toiminnan ja elivoimaisuuden kannalta. Kaavaratkaisu tukee kunnan elinvoimaisuutta.

Yleiskaavan tavoitteena on laajentaa Kankaan teollisuusaluetta, jotta alueelle voidaan muodostaa puuteollisuutta varten toimiva aluekokonaisuus. Tarve laajentaa Kankaan teollisuusaluetta pohjautuu alueella toimivan yrityksen ks22 savo oy:n tavoitteeseen laajentaa omaa toimintaansa.

Ks22 savo oy:n liiketoiminnan kannattavuuden edellytyksenä on riittävä volyyymi. Yhtiön tuotannon laajentaminen ja kehittäminen edellyttää laajaa varastokenttää raakapuulle olemassa olevan sahan yhteydessä ja tilaa sekä saapuville kuljetuksille että raakapuun kuljettamiselle varastokentältä sahalle. Tällä hetkellä tilat raakapuun varastointiin ja siirtelyyn on ahaat yhtiön käytössä olevilla kiinteistöillä. Raakapuu siirretään varastokentältä sahalle isoilla työkoneilla, joilla ei voi liikkua yleisillä teillä tai kaduilla, joten varastokentän on sijaittava sahan yhteydessä. Varastokentän vaatima tilantarve on noin 4,5 ha ja yleiskaavaratkaisulla mahdollistetaan varastokentän sijoittaminen nykyisen sahan yhteyteen. Varastokenttä pystytään sijoittamaan osittain voimassa olevien yleis- ja asemakaavojen teollisuus- ja varastoalueille, mutta ei kokonaan.

Yleiskaavan mahdollistama teollisuus- ja varastoalueen laajennus tukee Tuusniemen kunnan elinvoimaisuutta tilanteessa, jossa kunta on usealla eri mittarilla mitaten menestynyt verokkialueita heikommin. Mikäli teollisuusaluetta ei voida laajentaa yleiskaavassa osoitetulle teollisuus- ja varastoalueelle, Tuusniemen kunnassa merkittävä työllistäjä ks22 savo oy ei voi kehittää ja laajentaa toimintaansa Tuusniemellä, mikä heijastuu suoraan kunnan elinvoimaisuuteen heikentäen sitä mm. erilaisten verotulojen menettämisen kautta.

Elinvoimaa voidaan ymmärtää monen tekijän summana: siihen vaikuttavat mm. palveluiden, työ- ja koulutuspaikkojen ja yritysten laatu ja määrä sekä muut erilaiset kuntien veto- ja pitovoimaa lisäävät tekijät kuten yhteisöllisyys tai luonnonarvot. Yritysten kasvun tukeminen ja työllisyyden edistäminen ovat yksi keino tukea kunnan elinvoimaa. Uudet työpaikat voivat myös houkuttaa uusia asukkaita kuntaan, ja siten parantaa taloudellista huoltosuhdetta kunnassa. Tuusniemen kunta voi vaikuttaa huoltosuhteeseen mm. mahdollistamalla uusien yritysten sijoittumisen kuntaan sekä kunnassa toimivien yritysten kehittämisen ja laajentamisen riittävällä teollisuus- ja varastoalueiden tonttivarannolla. Olemassa olevien yritysten kehittämisen kannalta riittävä tonttivaranto niiden nykyisen sijainnin yhteydessä on ensiarvoisen tärkeää. Yleiskaavaratkaisulla tuetaan sekä yritysten kasvua että tavoitetta luoda uusia työpaikkoja ja taloudellisen huoltosuhteen parantamista kunnassa.

11.6.2026

KM

Koivusahan perustaminen Tuusniemen keskustaan vuonna 2021 on ollut kunnan kannalta merkittävä hanke, sillä uudet investoinnit ja työpaikat ovat erittäin tärkeitä kunnan elinvoiman kannalta. Kunnan elinvoimaisuuden kannalta tärkeää on myös mahdollistaa sahan toiminnan laajentaminen, mikä on edellytyksenä myös uusille työpaikoille yrityksessä. Tällä hetkellä ks22 savo oy:llä on työntekijöitä 6. Yrityksen tavoitteena on laajentaa sahan toimintaa sekä myös jatkojalostaa sahan tuotteita Tuusniemellä. Yritys arvioi, että työntekijöitä tulee olemaan 15, kun saha ja jatkojalostusyksikkö toimivat täydellä kapasiteetilla. Koska suurin osa Tuusniemellä toimivista yrityksistä on pieniä, jo 10 henkeä työllistävä teollisuusalan yritys on merkittävä työnantaja Tuusniemen kunnan näkökulmasta.

Kunnan työllisyysasteen koheneminen ja kunnassa toimivien yritysten taloudellinen menestys vaikuttavat positiivisesti kunnan verokertymään sekä ansiotuloista maksettavan kunnallisveron että yhteisöveron tuoton kautta. Työllisyysasteen nousu kunnassa heijastuu suoraan kunnan saamiin verotuloihin; pienessä kunnassa muutamankin kymmenen uuden työllisen saaminen tuo merkittäviä lisätuloja. Karkeasti arvioiden voidaan sanoa, että esimerkiksi 10 uutta työllistä kunnassa toisi vuosittain noin 20 000 euroa lisää verotuloja kuntaan.

Vuonna 2021 perustetun ks savo oy:n liikevaihto on kasvanut huomattavasti perustamisen jälkeen ollen jo yli 2 miljoonaa euroa. Vasta toimintaansa aloittelevan eikä vielä tavoitellulla volyyminä toimivan ks22 oy:n tulos on kuitenkin vielä ollut lievästi tappiollinen. Ks22 savo oy:n kannattavan liiketoiminnan edellytys on riittävä volyyymi, joka on mahdollista saavuttaa yrityksen toimintaa laajentamalla ja kehittämällä. Kun yrityksen liiketoiminta saadaan alkuvaiheen jälkeen kannattavaksi, se alkaa myös maksaa yhteisöveroa. Yhteisövero kasvattaa kunnan verotuloja.

Kaavamuuotos ei edellytä olevien rakennusten välitöntä purkamista, mutta se mahdollistaa vanhan kansakoulurakennuksen purkamisen. Vanhan kansakoulun purkamisesta tulee kustannuksia kunnalle. Tarkemmat purkamiskustannukset ja niiden ajoitus selviävät vasta, kun purku-urakka kilpailutetaan. Joka tapauksessa purkaminen tulee huomattavasti halvemmaksi kuin Tuusniemen kirkonkylän vanhan kansakoulun korjaaminen uuteen käyttöön tilanteessa, jossa kunnalla ei ole rakennukselle käyttöä koulurakennuksena eikä muinakaan tiloina. Samassa pihapiirissä edelleen toimiva koulu rajoittaa mahdollisuuksia etsiä täysin uutta käyttötarkoitusta rakennukselle ja myydä se. Lisäksi rakennuksen alue tarvittaisiin koulun pihan muihin toimintoihin.

5.4.6 Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisu ei muuta oleellisella tavalla Tuusniemen kyläkuvaa. Teollisuusalueen laajenus sijoittuu aukkohakatulle alueelle Vehmasen järven rannan läheisyyteen. Vaikka rantaan

on jätetty M-alue suojakaistaksi, tulee ranta-alueen maisema muuttumaan rakennetuksi alueeksi ennen kuin suojapuustoa kasvaa rantaan.

Kaava-alueella olevat kiinteät muinaisjäänökset on huomioitu kaavaratkaisussa.

Kaavan toteuttaminen ei edellytä olemassa olevan rakennuskannan purkamista.

Vanhan kansakoulun suojelumerkinnän poistaminen mahdollistaa sen purkamisen. Purkaminen pienentää Tuusniemen koulutoimintaa liittyvien rakennusten ajallista kerroksellisuutta sekä muuttaa koulukeskuksen maisemakokonaisuutta. Kunnassa on kuitenkin esimerkki myös 1930-luvun klassistisesta koulurakentamisesta.

Tuusniemen kirkonkylän vanhan kansakoulun suojelumerkintä on poistettu rakennuksen huonokuntoisuuden takia. Vanha kansakoulurakennus on poistettu käytöstä vuonna 2015, koska remonttitoimenpiteistä huolimatta rakennuksessa oli todettu vakavia sisäilmaongelmia. Rakennuksen jäätyä pois käytöstä se on ollut kylmillään, mikä on näkyvistä pintarakenteista silmämääräisesti arvioituna vaurioittanut rakenteita huomattavasti lisää. Korjauksen onnistuminen on epävarmaa, erittäin kallista ja vaikuttaisi todennäköisesti ainakin rakennuksen säilyneisyysarvoihin niitä heikentäen. Korjattavuusarviossa on myös suositeltu toimenpiteitä, jotka vaikuttaisivat rakennuksen ulkonäköön ja joiden toteuttamisen myötä rakennuksen alkuperäisiä tyylipiirteitä menetettäisiin.

Tuusniemen kirkonkylän vanhan kansakoulun korjattavuus arvio on tehty vuonna 2015, jonka jälkeen kylmillään olleen rakennuksen kunto on heikentynyt merkittävästi entuudestaan. Vuonna 2015 korjattavuusarviossa arvioitiin, että rakennuksen korjauskustannukset yhteensä ovat n. 600 000 € (alv 0 %), mikä vastaa tällä hetkellä n. 736 500 Euroa Tilastokeskuksen ranhanarvonmuuntimen perusteella. Kustannukseen ei ole huomioitu LVIAS-töistä aiheutuvia kustannuksia. 10 vuotta käyttämättömänä olleen rakennuksen LVIAS-järjestelmät jouduttaisiin myös uusimaan, mikä lisää huomattavasti kustannuksia. Vuonna 2015 ei myöskään ollut tarkempaa tietoa kellarin perusmuurien kunnosta, seinien levytyksissä näkyi kuitenkin kosteuden aiheuttamia vaurioita. Vaurioiden laajentuminen oli selvästi silmämääräisestäikin havaittavissa rakennushistoriallisen selvityksen (2025) maastokäynnillä.

5.4.7 Vaikutukset elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

Kaavaratkaisulla tuetaan elinkeinoelämän kehittämismahdollisuuksia monipuolisesti Tuusniemen kirkonkylällä. Kaavaratkaisulla mahdollistetaan osa-alueelle 7 sijoittuvan ks22 savo oy:n toiminnan kehittäminen ja laajentaminen. Elinkeinoelämän kannalta kaavan vaikutus on positiivinen.

5.5 Suhde voimassa oleviin yleiskaavoihin

Asemakaavaratkaisu on pääpiirteissään voimassa olevien yleiskaavojen mukainen.

Osa-alueiden 1, 2, 4, 5, 6, 9 ja 10 asemakaavaratkaisu on voimassa olevien yleiskaavojen mukainen tai tarkentaa yleiskaavaratkaisuja. Asemakaavan osa-alueella 1 ei osoiteta yleiskaavassa osoitettua rakennussuojelukohdetta.

Osa-alueella 3 asemakaavassa osoitetaan leikkipuisto ja erillispientalojen alue yleiskaavassa osoitetulle julkisten palveluiden ja hallinnon alueelle (PY). Alueen lähiympäristö on yleiskaavassa urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta ja lähistölle sijoittuu myös pientalovaltaista asuinaluetta (AP), joten asemakaavan ratkaisu tarkentaa yleiskaavaratkaisua.

Osa-alueella 7 asemakaavassa laajennetaan teollisuusaluetta yleiskaavassa osoitetulle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla sijaitsee luontokohde (luo).

Osa-alueella 8 asemakaavassa osoitetaan asuin-, liike- ja toimistorakennusten alue (AL-1) yleiskaavassa osoitetulle julkisten palveluiden ja hallinnon alueelle (PY). Alueen lähiympäristö on yleiskaavassa pientalovaltaista asuinaluetta (AP) ja palvelujen ja hallinnon aluetta (P-1), joten asemakaavan ratkaisu tarkentaa yleiskaavaratkaisua.

5.6 Suhde vireillä oleviin yleiskaavoihin

Asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kanssa yhtä aikaa on vireillä yleiskaavan muutos, jonka tavoitteena on vanhan kansakoulunrakennuksen suojelumerkinnän purkaminen osa-alueella 1 ja teollisuusalueen laajentaminen osa-alueella 7. Vireillä oleva yleiskaava on tarkoitus hyväksyä ennen asemakaavan hyväksymistä, jolloin asemakaavaratkaisu on hyväksytyjen yleiskaavojen mukainen.

5.7 Kaavamerkinnät ja –määräykset

Kaavamääräykset ovat liitteenä.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Asemakaavan toteutumista ohjaavat asemakaavakartan lisäksi tämä asemakaavaselostus. Tialueiden toteutumista tulevat ohjaamaa katu- ja tiesuunnitelmat.

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Asemakaavaa voidaan alkaa toteuttaa välittömästi kaavan saatua lainvoiman.

11.6.2026

KM

Asemakaavassa osoitetulle teollisuus- ja varastoalueelle sijoittuu vesilain 11 §:n mukainen lähde. Teollisuusalueen laajentamisen toteuttaminen voidaan aloittaa vasta, kun Lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt luvan poiketa kiellosta vaarantaa lähteen luonnontila. Mikäli lupaa poiketa vesilain 11 §:n mukaisesta kiellosta vaarantaa lähteen luonnontila ei myönnetä, teollisuusaluetta ei voi laajentaa niin, että se vaarantaa lähteen luonnontilan.

Kaavalla mahdollistetaan polttonesteiden jakelu KL-1 ja TY/KL -alueilla. Jakeluasemat tulee rekisteröidä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, jos polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m³. Jakeluaseman on lisäksi täytettävä rekisteröinnin edellytykset. Jakeluaseman toiminnan voit aloittaa, kun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on rekisteröinyt toiminnan tai ilmoituksesi jättämisestä on kulunut 60 päivää.

6.3 Toteutuksen seuranta

Alueen totutusta ohjataan normaalin rakennuslupakäytännön avulla.

Kaavan mahdollistamaa polttonesteiden jakelua valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja varmistaa, että toiminnassa noudatetaan toimialakohtaisen asetuksen vaatimuksia.

Tampereella 11.6.2026

FCG Rakennettu ympäristö Oy

Minttu Kervinen, arkkitehti SAFA, YKS-548